

بخش اول: وقوع انقلاب اسلامی ایران

نام پرسش	تعداد سؤالات در آزمون‌های سال‌های اخیر	ملاحظات
شکل‌گیری و پیروزی انقلاب اسلامی	۱	فیلی مهم

پاسخ استاد مرتضی مطهری انقلاب را عصیان و طغیان مردم یک ناحیه یا سرزمین علیه نظم حاکم برای ایجاد نظم مطلوب دانسته که با حس پرخاشگری و روحیه طرد ظلم همراه است. به نظر ایشان جهت‌گیری‌های نهضت‌های الهی به سوی مستضعفین است، اما خواستگاه آن صرفاً مستضعفین نیست.

در هر انقلابی دوقطبی شدن جامعه دیده می‌شود؛ یعنی قرار گرفتن دو نیرو در مقابل یکدیگر و عدم امکان آشتی میان آن دو، یکی قدرت سیاسی و دیگری نیروی اجتماعی (انقلابی). به علاوه، برای پیروزی انقلاب باید مجموعه توان نیروی اجتماعی بر قدرت سیاسی برتری قاطعی داشته باشد. البته منظور از توان فقط عوامل مادی و محسوس مانند تعداد همراهان، قدرت نظامی، توان اقتصادی و حمایت خارجی نیست، بلکه در ارزیابی توان باید به عناصر نامحسوس مانند قدرت ایمان و آرمان، نفوذ راهبرها، شایستگی‌های رهبری، و شدت و عمق روحیه انقلابی نیز توجه داشت.

نقش ویژگی‌ها و اقدامات نیروی انقلابی (اجتماعی)

پاسخ در انقلاب اسلامی نیروی انقلابی شامل: (۱) آرمان‌های انقلابی اسلامی، (۲) رهبری انقلابی اسلامی و (۳) مردم معتقد، دین‌دار و همراه است. در انقلاب اسلامی بهترین نتیجه زمانی حاصل خواهد شد که رهبری در درون خود وحدت داشته و از نظر شخصیتی از اراده و اعتماد به نفس قوی برخوردار باشد و راهبردهای حساب شده‌ای را براساس شرایط موجود برگزیند.

اقدامات ضد انقلابی قدرت‌های بیگانه

پاسخ با وقوع هر انقلاب به ویژه انقلاب‌هایی با ماهیت اسلامی، قدرت یا قدرت‌های سلطه‌گر خارجی نیز به تکاپو افتاده، برای حفظ منافع استعماری خود اقدامات گسترده و خاصی را برحسب شرایط انجام می‌دهند؛

۱. دخالت نظامی عوام فریبانه و ظاهراً بشردوستانه (مانند لیبی)
۲. درخواست از سران کشورها برای خروج از قدرت و سپردن آن به نظامیان (مصر و تونس)
۳. فراهم کردن شرایط برای دخالت نظامی همسایگان (مداخله نظامی عربستان و امارات در بحرین و یمن)

۱- بر مبنای دیدگاه شهید مرتضی مطهری «انقلاب» عبارت است از، (پژشکی اسفند ۱۳۰۱)

پاسخ عصیان و طغیان مردم یک سرزمین علیه نظام حاکم برای ایجاد نظم مطلوب که با روحیه طرد ظلم همراه است.

پاسخ طغیان نظامیان و نخبگان سیاسی بر علیه حکومت مستقر

پاسخ درخواست اصلاحات اساسی در زمینه حکومتداری از سوی مردم یک سرزمین

پاسخ عصیان نیروهای نظامی بر علیه حکومت موجود و همراهی مردم با آنان

۲- در انقلاب اسلامی بهترین نتیجه چه زمانی حاصل خواهد شد؟ (تالیفی)

پاسخ رهبری در درون خود وحدت داشته باشد.

پاسخ شرایط اقتصادی و سیاسی مساعد باشد.

پاسخ تعداد همراهان و قدرت نظامی بالا باشد.

پاسخ روحیه انقلابی عمیق باشد.

۳- کدامیک، از اقدامات ضد انقلابی قدرت‌های بیگانه نمی‌باشد؟ (تالیفی)

پاسخ درخواست از سران کشورها برای خروج از قدرت و سپردن آن به نظامیان

پاسخ تلاش برای نفوذ در انقلابی‌های سست عقیده

پاسخ احساس تحقیر ملی، وابستگی‌های فرهنگی و سیاسی و اقتصادی

پاسخ دخالت نظامی عوام فریبانه و ظاهراً بشر دوستانه

سؤال	۱	۲	۳
پاسخ	الف	الف	ج

۴. مداخله مستقیم نظامی در صورت اجازه شرایط داخلی و بین‌المللی (آمریکا در ویتنام)

۵. تلاش برای نفوذ در انقلابی‌های سست عقیده

۶. تحریم‌های اقتصادی در دوره پس از پیروزی انقلاب

نام میمت	تعداد سؤالات در آزمون‌های سال‌های اخیر	ملاحظات
ماهیت انقلاب اسلامی و راه‌های شناخت آن	۱	فیلی مهم

توجه به مفاد درونی آرمان یا ایدئولوژی انقلابی یکی از راه‌های شناخت ماهیت انقلاب است. مطالعه انقلاب‌ها این نکته را به ما می‌آموزد که گسترش آرمان‌های جدید در میان خواص و توده‌ها به ویژه در دوره‌های پایانی رژیم‌ها همواره وجود داشته است. از سوی دیگر شناخت ماهیت هر انقلابی از جمله انقلاب اسلامی ایران از طریق توجه به شعارها، ماهیت و ویژگی‌ها و کارکردهای رهبری و ویژگی‌ها و اعتقادات همراهان آن انقلاب نیز امکان پذیر است. دونستن اینکه هر موردی گویای کدام ماهیت این انقلابه خالی از لطف نیست.

الف) شعارها

در انقلاب اسلامی گسترش و طرح شعارهای انقلابی و حتی بی‌توجهی به شعارهای گروه‌های ملی‌گرا و مارکسیستی در جذب توده‌ها و هم‌ردیف خواندن امپریالیسم و کمونیسم توسط انقلابی‌های مسلمان، گویای ماهیت اسلامی این انقلاب است.

ب) رهبری و ساختارهای بسیج‌گر

ویژگی‌های رهبری امام خمینی (ره) در همه جنبه‌های شخصیتی، اعتقادی و عملکردی گویای ماهیت اسلامی انقلاب ایران است. امام در تحلیل‌های سیاسی نیز بسیار دقیق بود و در این باره به شکلی سخن می‌گفت که گویی متصل به منبع الهی است. نقش گروه‌های روحانیت در شهرها و روستاها و نقش مساجد در بسیج و سازمان‌دهی اعتراضات علیه رژیم محمدرضا شاه نیز بیانگر ماهیت دینی این انقلاب است.

ج) (ویژگی‌ها و اعتقادات همراهان انقلاب) توده‌ها و خواص شرکت‌کننده در انقلاب

۱. برخورداری انقلاب از همراهی مردمی کاملاً مذهبی و معتقد

۲. همراهی قریب به اتفاق مردم و به علاوه همراهی طبقات مختلف

۳. نقش نمادها و الگوهای فرهنگی و روزهای تاریخی تاسوعا، عاشورا، عید فطر و ... در بسیج انقلابی خواص و توده‌ها

نکته: به جز روش‌های مرسوم در شناخت ماهیت انقلاب، در بسیاری از مواقع نوع حکومت پس از انقلاب و تحولاتی که اتفاق می‌افتد نیز در این خصوص گویاست. ماکس وبر، جامعه‌شناس معاصر می‌گوید: برای اینکه بدانیم یک عامل ویژه در وقوع یک پدیده اجتماعی

۱- نقش گروه‌های روحانیت و مساجد در بسیج و سازماندهی اعتراضات بیانگر ماهیت... انقلاب

است. (تالیفی)

سیاسی

فردی

دینی

اجتماعی

سؤال	۱			
پاسخ	ج			

به چه میزان نقش داشته است، باید یک لحظه فکر کنیم که اگر آن عامل نمی بود، وضع چگونه می شد و آیا آن پدیده رخ می داد؟ در نتیجه نوشته های نویسندگان غربی و غرب محور داخلی در مورد انقلاب اسلامی مانند نیکی کدی، جان فوران، آبراهامیان، میلانی، مشیری و ... که اساسا به تحلیل های اجتماعی، اقتصادی، سیاسی یا روان شناختی می پردازند به دور از واقعیت است.

د) عناصر تشکیل دهنده آرمان انقلاب اسلامی

اسلام اسلام دینی جامع و کامل است؛ که در همه حیطه ها از جمله سیاست، اقتصاد، جامعه، فرهنگ، عرفان، اخلاق و علم آموزه های ناب الهی دارد. انقلاب اسلامی ایران نیز بر همین اساس در مقایسه با انقلاب های دیگر، از آرمان انقلابی جامع و منحصر به فردی برخوردار است؛ به گونه ای که در این آرمان، دستیابی به تمدن نوین اسلامی و حیات طیبه قرآنی جزو اهداف عالی به شمار می رود. آرمان انقلاب اسلامی مدعی ارائه طرح و راهی جدید به ملت های استعمارزده جهان برای کسب استقلال و رهایی و ساختن جامعه ای آزاد و پیشرفته است. به طور کلی انقلاب اسلامی از نظر مبنا، آرمانی درونزا و دارای اصالت فرهنگی بوده و از نظر همراهان نیز بسیار فراگیر و دربرگیرنده قریب به اتفاق مردم بوده است.

ه) تکوین آرمان انقلاب اسلامی

تاریخ در تاریخ معاصر کشور و پیش از گسترش آرمان انقلاب اسلامی، سه تفکر به صحنه آمدند که به دلایلی با شکست روبه رو شدند:

۱. تجدد خواهی با افرادی همچون میرزا ملکم خان، آخوندزاده و طالبوف که در دوره نهضت مشروطه شکل گرفت. این افراد راه گریز از عقب ماندگی را در غربی شدن می دیدند. با سقوط مشروطه و به قدرت رسیدن رضاخان از فروغ افتادند.

۲. ملی گرایان که در دهه ۱۳۲۰ پیش از نهضت ملی شدن نفت پدید آمدند. با کمک نیروهای مذهبی بخشی از قدرت را به دست آوردند اما عملا غرب گرا بودند. کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ پایان راهشان بود.

۳. مارکسیست های ایرانی که از زمان رضاشاه در صحنه ظاهر شدند اما به دلیل وابستگی به قدرت های بیگانه (شوروی و چین) و کارنامه ناموفق احزاب کمونیستی در سایر نقاط جهان و مهمتر از همه به سبب ناسازگاری عقایدشان با جامعه مذهبی ایران، طرد شدند.

نکته: تلاش های روحانیت انقلابی (به رهبری حضرت امام) و نیروهای مذهبی به ویژه در دو دهه پایانی رژیم پهلوی باعث متبلور شدن آرمان انقلاب اسلامی گردید. این تلاش ها سه گونه بود:

۴. مبارزه با شبهات فلسفی و سیاسی در مورد نقش مذهب در سیاست و شبهات تعارض علم

۲- هدف عالی آرمان انقلاب اسلامی، (تالیفی)

کسب استقلال

دستیابی به تمدن نوین اسلامی و حیات طیبه

قرآنی

پیشرفت جامعه

ساخت جامعه ای آزاد

۳- ..... شبهات تعارض علم و دین را مطرح کردند

و به سبب ناسازگاری عقایدشان با جامعه مذهبی ایران

طرد شدند. (تالیفی)

ملی گرایان

تجدد خواهان

مارکسیست ها

حزب توده

سؤال	۲	۳	
پاسخ	ب	ج	

و دین که حکومت، مارکسیست‌ها و ... در جامعه می‌پراگندند.

۵. تلاش‌های دامنه‌دار انقلابی‌های مذهبی در راستای طرح معنای واقعی و انقلابی مفاهیم اسلامی مانند انتظار، عاشورا و تقیه

۶. درس‌های حکومت اسلامی امام خمینی در سال ۱۳۴۸ در نجف اشرف که سرمایه نظری بدیع و استواری برای حرکت مبارزان مسلمان به دست داد و دست‌مایه عقیدتی آنان را تکمیل کرد.

بدون شک در بازگشت جامعه به هویت اصلی خویش نمی‌توان نقش دو عامل را نادیده گرفت:

۱. رابطه خاص مردم و رهبران مذهبی (از جمله امر مرجعیت)
۲. اعتماد مردم به علما به دلایل مختلف (مانند زندگی ساده و بدون تجمل آن‌ها و همراهی آنان با قشرهای محروم)

عوامل پذیرش همگانی آرمان انقلاب اسلامی رو هم بلد باشی ضرر نمی‌کنی:

۱. بومی و درون‌زا بودن این آرمان و پیوند آن با فرهنگ اسلامی مردم ایران
۲. تلاش‌های گروه‌های اسلامی در زدودن برخی شبهات از اذهان و طرح معنای انقلابی مفاهیم اسلامی

۳. شخصیت، اندیشه‌ها، افکار، راهبردها و عملکردهای امام خمینی
۴. اعتماد توده‌ها و نخبگان به امام خمینی و روحانیت

۱. نقش ویژگی‌های شخصیتی امام در رهبری انقلاب
۲. توحیدمداری و خدایاوری (مهم‌ترین و محوری‌ترین ویژگی).
۳. اراده پولادین و اعتماد به نفسی کامل و اطمینان به درستی راه
۴. دلیری و جرئت
۵. قاطعیت

تلاش‌های امام در رهبری نهضت اسلامی از دهه ۴۰ تا سال ۱۳۵۷

۱. تربیت نیروهای انقلابی
۲. بیان و گسترش آرمان انقلاب اسلامی
۳. تنظیم و اجرای راهبردها و تاکتیک‌های حرکت انقلابی
۴. بسیج عمومی و ورود خواص و توده‌ها به صحنه
۵. تشکیل نظام جمهوری اسلامی

- ۴- همه موارد زیر از جمله عوامل بازگشت جامعه به هویت اصلی خود هستند به جز، (تالیفی)
- ۱- رابطه خاص مردم با مراجع دینی
- ۲- زندگی ساده و بی تجمل علما
- ۳- اعتماد مردم به علما
- ۵- طرح معنای واقعی و انقلابی مفاهیم اسلامی

- ۵- مهم‌ترین ویژگی شخصیتی امام خمینی (ره) در رهبری انقلاب، (تالیفی)
- ۱- دلیری
- ۲- توحیدمداری و خدایاوری
- ۳- اعتماد به نفس کامل و اطمینان به درستی راه
- ۴- قاطعیت

- ۶- کدامیک از جمله تلاش‌های امام در رهبری نهضت اسلامی نیست؟ (تالیفی)
- ۱- طرح معنای انقلابی مفاهیم اسلامی
- ۲- ورود خواص و توده‌ها به صحنه
- ۳- تنظیم و اجرای راهبردها و تاکتیک‌های حرکات انقلابی
- ۴- تربیت نیروی انقلابی

سؤال	۴	۵	۶
پاسخ	د	ب	الف

۷- وقوع انقلاب اسلامی ایران با ماهیت دینی اعتبار کدام یک از نظریه های سیاسی ذیل را زیر سوال برد؟

(علوم پایه - اسفند ۱۳۸۰)

فرامدرنیستی بودن انقلابها

بومی بودن انقلابها

دنیوی بودن انقلابها

مدرنیستی بودن انقلابها

پاسخ سازمان جاسوسی آمریکا (سیا) در سال ۱۳۵۷ بر این اعتقاد بود که ایران نه تنها در موقعیت وقوع انقلاب قرار ندارد، بلکه محمدرضا شاه دست کم ده سال دیگر با مشکل بی ثباتی مواجه نخواهد شد. پیش از آن کارتر، ایران را در دریای متلاطم جهانی، جزیره ثبات خوانده بود. علت این غافلگیری چه بود؟ علت این امر را باید در پارادایم موجود علمی جستجو کرد که در زمان وقوع انقلاب اسلامی، در ذهن نظریه پردازان پدیده انقلاب مسلط بود. از دیگر سو، زمان، زمانه انقلابهای دنیوی بود؛ یعنی انقلابهایی که به گفته هانا آرنت در کتاب انقلاب، دنیوی بودن یکی از ویژگیهای بارز آنهاست. به علاوه، همانطور که پیش از این آمد، تاریخ معاصر کشور آزمایشگاه خوبی برای شکست سه ایدئولوژی تجدید طلبی، لیبرالیسم (ملی گرایی) و مارکسیسم بوده است. بنابراین علت غافلگیری نویسندگان و سازمانهای اطلاعاتی را باید در رخ دادن نوع جدید و ویژه ای از انقلاب یعنی انقلاب اسلامی جستجو کرد. این ماهیت ویژه نه تنها باعث پیروزی سریع انقلاب اسلامی شد، بلکه تلفات انسانی آن را نیز بسیار کاهش داد.

پاسخ با وجود آشکار بودن نقش قاطع دین در وقوع انقلاب اسلامی، نویسندگان غربی و غرب محور، چه به دلیل چشم بستن بر واقعیت به منظور کوچک شمردن این انقلاب عظیم و جلوگیری از تکرار یا تأثیر آن بر سرزمینهای دیگر و چه به دلیل وجود پارادایمهای مسلط موجود در ذهن خود، در تحلیل و بررسی و معرفی علل وقوع انقلاب اسلامی به خطا رفته اند.

۸- ..... از جمله دلایلی است که نویسندگان غربی

و غرب محور در تحلیل های خود از انقلاب به خطا

رفته اند، (تالیفی)

پارادایمهای مسلط موجود در ذهنشان

چشم گشودن به واقعیت

تشویق سرزمینهای دیگر بر تکرار انقلاب

آشکار دانستن نقش دین در وقوع این انقلاب

نام میثاق	تکرار سؤالات در آزمون های سال های اخیر	ملاحظات
رهیافت علمی کتاب	.	غیر مهم

از زمان پیروزی انقلاب اسلامی ایران تاکنون دیدگاهها و نوشته های فراوانی در زمینه علل و عوامل وقوع این انقلاب نگاشته شده که می توان آن ها را در رهیافتها و رویکردهای فرهنگی، جامعه شناسی، اقتصادی و سیاسی دسته بندی نمود.

رهیافت فرهنگی: نقش دین اسلام و مذهب شیعه و محتوای درونی و نهادهای آن و نیز نقش رهبری امام خمینی

رهیافت جامعه شناسی: نقش اصلی متغیرهای کلان اجتماعی مانند نظام اجتماعی و طبقات و قشرهای اجتماعی

رهیافت روان شناسی: تقسیم به روان شناسی فردی و اجتماعی؛ تأکید بر نقش عوامل شخصیتی و فرایندهای ذهنی

سؤال	۷	۸
پاسخ	ج	الف

رہیافت اقتصادی: ساخت اقتصادی و شیوہ تولید یا عوامل اقتصادی

رہیافت سیاسی: نقش عوامل سیاسی و مسئلہ قدرت و نقش فروپاشی قدرت در وقوع انقلاب

۱- قاطع ترین، اصلی ترین و مهم ترین عامل چه در زمینه سازی، چه در وقوع و پیروزی انقلاب اسلامی و چه در تحولات پس از پیروزی، عامل فرهنگی بوده است. در اینجا منظور از فرهنگ، جنبه های مختلف اثربخشی (مفهومی و نهادی) این عامل است. از سوی دیگر فرهنگ از چهار طریق دیگر نیز این نقش را ایفا نموده است:

۱. مستقل

۲. طراحی کننده

۳. سازنده

۴. پیوند دهنده

بخش دوم: پیامدها و دستاوردهای انقلاب اسلامی در داخل

ملاحظات	تعداد سؤالات در آزمون های سال های اخیر	نام مبحث
فصلی موع	۱	نگرشی بر نتایج و دستاوردهای انقلاب اسلامی ایران در سال های پس از پیروزی تاکنون

الف) دستاوردهای سیاسی

۱. سیاسی داخلی

مهم ترین دستاورد سیاسی انقلاب اسلامی، ساقط کردن نظام پوسیده و وابسته، مستبد و عقب مانده شاهنشاهی و تشکیل نظام جمهوری اسلامی بر مبنای آرمان این انقلاب بود. مردم سالاری دینی به دنبال استقرار نظام حقیقت در جهان است و می خواهد زندگی انسان ها را در هر دو جنبه معنوی و مادی رشد دهد.

۲. سیاسی بین المللی

انقلاب اسلامی از یک سو استقلال از سلطه جویان خارجی را به ارمغان آورد و از سوی دیگر تأثیرات گسترده ای در مسائل مختلف منطقه ای و جهانی برجای نهاد. رژیم پهلوی چه در دوره رضاشاه و چه محمدرضا شاه رژیمی استبدادی بود که همواره به قدرت های خارجی اتکا داشت و در راستای منافع ملی آن ها عمل می نمود (کابیتولاسیون و انتخاب محمدرضا شاه به عنوان ژاندارم آمریکا در منطقه)

به طور کلی انقلاب اسلامی از نظر سیاسی چهار دستاورد بزرگ داشته است:

۱. تشکیل نظام مردم سالاری دینی

۱- قاطع ترین، اصلی ترین و مهم ترین عامل در وقوع و پیروزی انقلاب عامل ..... است و تعریف این رہیافت ..... می باشد. (تالیفی)

اجتماعی - نقش دین اسلام و مذهب شیعه

سیاسی - نقش فروپاشی قدرت در وقوع انقلاب

فرهنگی - نقش رهبری امام خمینی

اقتصادی - عوامل اقتصادی

۱- نظام مبتنی بر ..... به دنبال استقرار نظام حقیقت در جهان است و زندگی انسان ها را در دو جنبه رشد می دهد. (تالیفی)

لیبرال دموکراسی

مردم سالاری دینی

سکولاریسم

اومانیسم

سؤال	۱	۱		
پاسخ	ج	ب		

۲. استقلال از قدرت‌های سلطه‌گر خارجی

۳. بازتاب در مسائل مختلف بین‌المللی

۴. افزایش اقتدار منطقه‌ای و بین‌المللی کشور

پایه انقلاب اسلامی و پیشرفت در حوزه سیاست

۱. انقلاب اسلامی

پدیده‌ای منحصر به فرد در دنیای معاصر که می‌توان آن را انقلابی کبیر نامید. این انقلاب بر مبنای خدامحوری (در مقابل انقلاب‌های مبتنی بر انسان‌محوری) با آرمان‌ها و اهداف دینی، رهبری قاطع با راهبردهای خاص و همچنین با حضور قریب به اتفاق مردم ایران به وقوع پیوست.

۲. پیشرفت

غربیان به جای این واژه بیشتر از مفهوم توسعه و یا نوسازی بهره می‌گیرند (رشد کمی) اما مفهوم پیشرفت هم رشد کیفی را در برمی‌گیرد هم رشد کمی را.

۳. سیاست

سیاست را می‌توان تدبیر و اداره امور دانست که جهت آن بر اساس مکاتب مختلف، تفاوت می‌کند. امام خمینی سیاست را به شیطانی (دروغ‌گویی، خدعه و فریب)، حیوانی (نگاه تک بعدی مادی) و الهی (برطرف کردن نیازهای دنیوی و اخروی بشر) تقسیم می‌کند. امام با رد هر گونه سیاست غیراسلامی، حکومت را فلسفه عملی تمامی فقه می‌داند.

جامعیت آرمانی در انقلاب اسلامی

در حالی که آرمان انقلاب فرانسه در آزادی خواهی، روسیه در برابری طلبی و انقلاب‌های ضد استعماری در جهان سوم بیشتر در استقلال طلبی خلاصه می‌شده، انقلاب اسلامی به دلیل برخورداری از مبنای دینی، از آرمانی جامع برخوردار است که در خود همه آرمان‌های مثبت را دارا است و آن‌ها را در ترکیبی ویژه بیان نموده است و ولایت فقیه، استقلال، برابری، آزادی و پیشرفت را شامل می‌شود.

مردم سالاری دینی و مقایسه آن با لیبرال دموکراسی غرب

۱. لیبرال دموکراسی مبتنی بر اومانیزم یا خودمحوری است و در نتیجه نهایتاً در تأکید منافع ملی خلاصه می‌شود که نتیجه آن گرایش به استعمار و سلطه بر ملت‌های دیگر است اما مردم سالاری دینی مبتنی بر خدامحوری است و در نتیجه منافع همگان و خیر و سعادت دو جهان را در نظر می‌گیرد.

۲. دنیوی شدن، سکولاریزه شدن فرهنگی و دوری جامعه از دین در نتیجه توسعه سیاسی

۲- از منظر امام خمینی (ره) حکومت، _____

است. (تالیفی)

پاسخ فلسفه نظری فقه در امور سیاسی

پاسخ صرفاً کارکرد اجتماعی مذهب در اداره امور جامعه

پاسخ فلسفه عملی تمامی فقه در تمامی زوایای زندگی بشر

پاسخ فلسفه نظری دین در امور کشور داری

۳- در انقلاب اسلامی بهترین نتیجه چه زمانی حاصل

خواهد شد؟ (تالیفی)

پاسخ رهبری در درون خود وحدت داشته باشد.

پاسخ شرایط اقتصادی و سیاسی مساعد باشد.

پاسخ تعداد همراهان و قدرت نظامی بالا باشد.

پاسخ روحیه انقلابی عمیق باشد.

۴- انقلاب اسلامی از آرمان _____ برخوردار

است. (تالیفی)

پاسخ آزادی خواهی

پاسخ ضد استعماری

پاسخ جامع

پاسخ برابری طلبی

سؤال	۲	۳	۴
پاسخ	ج	الف	ج

و الزام به توسعه به سبک غربی در مقابل پیشرفت سیاسی بر مبنای اسلام و قرار دادن در مرکز توجه قرار می گیرند.

۳. آرمان، رهبری و مردم

۴. در انتخاب رهبران سیاسی در نظام لیبرال دموکراسی تنها به داشتن شرایط ظاهری مانند سن، سواد و عدم خیانت به کشور اکتفا می شود ولی در انتخاب رهبران و مسئولان نظام اسلامی به مواردی کیفی مانند برخورداری از تقوا و پرهیزکاری، توان مدیریتی، سابقه خوب و داشتن صفات و خصال نیکو نیز توجه می گردد.

نکته دسته بندی سیاسی آلموند و پاول در کتاب سیاست مقایسه ای فرهنگ کشورها

۱. سیاسی غیرمشارکتی: به مشارکت سیاسی بی اعتناست؛ یعنی نه به نهادهای حساسیتی دارد نه به نتایج.

۲. سیاسی تبعی: تنها به نتایج حساس است.

۳. سیاسی مشارکتی: به هر دو نهادهای و نتایج حساس است و دست به مشارکت سیاسی می زند.

نکته با وجود غیردقیق بودن این برداشت از فرهنگ سیاسی، انقلاب اسلامی فرهنگ سیاسی غیرمشارکتی کشور را به فرهنگ سیاسی کاملاً مشارکتی بدل کرده است. حال اگر بر این اساس میزان مشارکت را نشانه پیشرفت فرهنگ سیاسی بدانیم، امروزه در کشورهای زیادی در غرب که فرهنگ سیاسی شان به مشارکتی تبدیل شده، شرکت مردم در انتخابات بیشتر قشری و طبقاتی و بر حسب منافع خاص مادی است و درصد بالایی از افراد، مخالف شرکت در انتخابات بوده یا به آن بی اعتنایند.

به طور کلی اگر نظیر آنچه امروزه در غرب می بینیم، زیربنای فرهنگ سیاسی را تنها مبنای مادی و کمیتی تشکیل دهد، در صورت بروز بحران ها و مشکلات مادی باید منتظر بی ثباتی در آن فرهنگ بود؛ کما اینکه جهان غرب پس از مشاهده نارسایی های زیاد در بنیان های مدرنیته، به پسامدرنیته پناه برده است که البته در اشکالات، دست کمی از ایده های مدرنیته ندارد. روش علمی غربی از پوزیتیویسم و مدرنیته فاصله گرفته و پستمدرنیسم به شدت نسبی گرا شده اند.

نکته در جهان غرب دموکراسی لیبرال آخرین مرحله پیشرفت سیاسی دانسته می شود که باید در همه جای دنیا پدید آید. از نظر نگاه انقلاب اسلامی، پیشرفت سیاسی کامل زمانی صورت می گیرد که با تشکیل نظام مردم سالار دینی، نه تنها در اخل جوامع تغییرات اساسی صورت گیرد بلکه نظم عادلانه بین المللی نیز پدید آید.

غربی ها که همواره هدفشان کسب سود بیشتر است، زمانی در ابتدای انقلاب اسلامی ایران

۵- کدامیک از دسته بندی های زیر در دسته بندی سیاسی آلموند و پاول در کتاب سیاست مقایسه ای فرهنگی کشورها قرار نمی گیرد؟ (تالیفی)

☐ سیاست تبعی

☐ سیاست غیر تبعی

☐ سیاست مشارکتی

☐ سیاست غیر مشارکتی

۶- انقلاب اسلامی سیاست ..... را به سیاست ..... بدل کرده است. (تالیفی)

☐ تبعی- غیر تبعی

☐ مشارکتی- غیر مشارکتی

☐ غیر مشارکتی- مشارکتی

☐ مشارکتی- تبعی

۷- از نظر نگاه انقلاب اسلامی با تشکیل نظام مردم سالاری دینی چه چیزی حاصل می شود؟ (تالیفی)

☐ تغییرات اساسی داخل جوامع و نظم عادلانه بین المللی

☐ آخرین مرحله پیشرفت سیاسی

☐ استعمار و سلطه بر ملت های دیگر

☐ در نظر گرفتن خیر و صلاح دنیوی

سؤال	۵	۶	۷
پاسخ	ب	ج	الف

((محاصره اقتصادی))، زمانی ((مهار ایران)) و امروزه نیز ((تحریم‌های فلج‌کننده)) را در دستور کار قرار دادند.

خودکفا شدن کشور در بسیاری از زمینه‌ها و وضعیت خاص جغرافیای سیاسی ایران از جمله راه داشتن به اقیانوس هند و آب‌های آزاد سراسر جهان با توجه به توسعه کشتی‌رانی کشور و داشتن مقام سوم در تعداد همسایگان در میان کشورهای دنیا، بیگانگان را از دستیابی به اهدافشان در زمینه‌های اقتصادی باز داشته و باز خواهد داشت. از سوی دیگر پس از پیروزی انقلاب اسلامی دسترسی عمومی به مقامات آسان گردیده و این امر زمینه شناخت بهتر مسائل و مشکلات مردم را فراهم آورده و شرایط را برای ایجاد تعادل اقتصادی در کشور مهیا نموده است. زمینه پیشرفت و تعادل اقتصادی:

۱. سند چشم‌انداز ایران ۱۴۰۴

۲. اجرای پنج برنامه توسعه اقتصادی و اجتماعی

۳. بیمه همگانی

نکته مهم در رشد علمی - فناوری ایران توجه به دانش‌ها و تکنولوژی‌های برتر با استفاده از سرمایه‌های بومی بوده است.

یکی از اقدامات شایسته شورای عالی انقلاب فرهنگی تشکیل هیئت حمایت از کرسی‌های نقد، نوآوری و نظریه‌پردازی است. این هیئت به گفت‌وگو و کمک به صاحبان اکتشاف و نوآوری علمی در علوم انسانی، اجتماعی و رفتاری (طرح و به معرض داوری نهادن مطالبشان) همت گمارده و همچنین راه را برای پیشرفت کشور در این دسته از علوم باز کرده است.

نام و نام خانوادگی	تعداد سوالات در آزمون‌های سال‌های اخیر	ملاحظات
ثبات سیاسی و نظام‌سازی سریع انقلاب اسلامی پس از پیروزی و علل آن (در مقایسه با انقلاب فرانسه)	۰	مهم

پاسخ در هر انقلابی دو نیروی اجتماعی و سیاسی در مقابل هم قرار می‌گیرند. یکی از دلایل مهم پیروزی یا شکست یک جنبش، به نقش نیروی اجتماعی شرکت‌کننده در حرکت برمی‌گردد. این امر از این لحاظ درخور توجه است که برخی کشمکش‌های سیاسی بدون آنکه نتیجه‌ای داشته باشند، حالت فرسایشی پیدا کرده و نه تنها انسان‌های زیادی را قربانی خود می‌کنند، بلکه گذر زمان نیز این حرکات را متاثر می‌سازد؛ به گونه‌ای که حفظ وضع موجود ارجحیت می‌یابد. نقش نیروی اجتماعی پس از پیروزی نیز می‌تواند یکی از عوامل اصلی جهت‌دهی انقلاب باشد.

در مقابل ثبات و تحکیم نظام انقلابی در انقلاب اسلامی ایران، انقلاب فرانسه نتوانست پس از پیروزی به ثبات و تحکیم برسد و منازعه گروه‌ها همچنان ادامه یافت. در اواسط دهه ۱۹۸۰ و آن هنگام که نظام جمهوری اسلامی دچار برخی مشکلات و فشارهای اقتصادی بود، امام خمینی بر محدود بودن مالکیت مادی و رفاه به عنوان اساس انقلاب اسلامی تأکید نمود. باید توجه داشت که تحلیل انقلاب فرانسه در گذشته بیشتر مارکسیستی بوده و این تفسیر غالب‌ترین پارادایم در بررسی این انقلاب بوده است. در دهه‌های ۱۹۶۰ و ۱۹۷۰ افرادی مانند آلفرد کوبن و فرانسوا فورت این چارچوب تحلیلی را به چالش کشیدند. فورت کار خود را با تحقیق در مورد نمادهای ذهنی در جامعه قبل از انقلاب آغاز کرد و به این نتیجه رسید که شروع انقلاب گواه بر سقوط یک ((جهان-زیست)) و به وجود آمدن یک ((جهان-زیست جدید)) است؛ یعنی لحظه‌ای که مردم خود را قادر دیدند تا جامعه و اجتماع را در یک تصویر منطبق بر ایده‌آل‌ها و آرزوهایشان از نوع قالب‌بندی کنند، جامعه می‌باید خود را تجدید ساخت کند و برای این کار نیز باید ابتدا بر مفاهیم و اصولی متفق شد. وی انقلاب را به مانند رویدادهایی تحلیل کرد که انرژی پویایش را تنها می‌توان در یک شرایط فرهنگی، ایدئولوژیکی و سیاسی توضیح داد. در اینجا بدون این که نسبت به تمام مفاد نظریه‌های گفتمان تعهدی داشته باشیم، از این نکته می‌توان بهره گرفت که نظام معنایی جامعه نقشی تعیین‌کننده در تحولات دارد.

پاسخ هویت ذهنی منسجم نیروی اجتماعی در انقلاب اسلامی ایران ناشی از اصالت آرمان مذهبی، قدرت وحدت‌بخشی رهبری و جامعیت آرمان انقلابی، منجر به ثبات پس از پیروزی شد اما هویت ذهنی نامنسجم نیروی اجتماعی در انقلاب فرانسه، به علت فقدان

۱- یکی از عوامل اصلی جهت‌دهی و ثبات و تحکیم یک انقلاب، (تالیفی)

☒ نقش نیروی اجتماعی پس از پیروزی

☒ نقش نیروی سیاسی پس از پیروزی

☒ نقش نیروی اجتماعی قبل از پیروزی

☒ نقش نیروی سیاسی قبل از پیروزی

۲- ..... نیروی اجتماعی باعث ..... نظام انقلابی می‌شود. (تالیفی)

☒ هویت ذهنی منسجم - تجدید

☒ هویت ذهنی نامنسجم - ثبات

☒ هویت ذهنی منسجم - ثبات

☒ هویت ذهنی نامنسجم - تشکیل

سؤال	۱	۲
پاسخ	الف	ج

موارد مذکور نتوانست در جهت ثبات نظام انقلابی حرکت نماید و از همین رو فرانسه را به دوران طولانی بی‌ثباتی کشاند.

الف) عوامل موثر در شکل‌گیری هویت ذهنی نیروی اجتماعی در دو انقلاب

۱. اصالت هویت در نیروی اجتماعی انقلاب اسلامی ایران

پاسخ اسلام عنصر اساسی هویت ایرانی است. اساسا هر نهضت عمیق فکری-اجتماعی از انبوه ذخایر معنایی و فرهنگی‌اش مایه می‌گیرد و می‌دانیم که اسلام از این جهت بی‌نهایت قوی و غنی است. حس تکاملی نیروها زمانی بیشتر درک می‌شود که آن را در متن هویتی در نظر بگیریم که سالیان دراز مورد استناد آنها بوده است (مثل قیام عاشورا به عنوان نماد قیام علیه ستمگر) در واقع از اوایل دهه ۳۰ به بعد، دیگر نام و اثری از جریان‌های غیرمذهبی نیست. این دوره، دوره احیای اسلام بود و اندیشه‌های مذهبی نیز الگوی مسلط بودند. تعدادی از اندیشمندان غربی نیز به عامل دین به عنوان محرک نیروهای اجتماعی اذعان کرده و یکی از دلایل مهم این امر را اصالت این عامل هویتی در طول سده‌ها دانسته‌اند. باید در نظر داشت که این عامل هویت‌دهنده در سازمانی منسج نیز قرار گرفته بود (روحانیت با محوریت مساجد).

۲. اصالت هویت در نیروی اجتماعی انقلاب فرانسه

پاسخ برخلاف انقلاب اسلامی ایران که هدفش بازگشت به خویشتن بود، انقلابیون فرانسه بر آن شدند تا به گفته خود، جامعه و جهان را از نو بسازند و هرآنچه از گذشته مانده بود را نابود کنند. یکی از آسیب‌های انقلاب فرانسه که ادموند برک مطرح می‌کند پرهزینه بودن این انقلاب است زیرا به مثابه یک پروژه رادیکال، بر آن بود که همه چیز را از صفر شروع کند.

به نظر دوتوکویل، حملات روشنفکران به مذهب در این زمان آثار بسیار مخربی بر جای نهاد و خود را در بی‌رحمی شدید انقلابی‌های فرانسوی در زمان‌های پس از پیروزی نشان داد. زمانی که ایدئولوژی انقلاب نتوانست در فرانسه مسیر درست را برای نیروهای انقلابی تعیین کند، همه در نوعی سردرگمی قرار گرفتند. نیروی اجتماعی که در انقلاب فرانسه شرکت کرد، به دنبال این بود که مفهوم جدیدی از دنیا و زیستن را بر اساس آنچه در ایدئولوژی برابری و برادری امده بود، به دست آورد اما آنچه ابهام داشت پایه‌ها و اصولی بود که باید مبتنی بر آن، به این ایدئولوژی جامه عمل پوشانده می‌شد. خلاصه اینکه آرمان‌های انقلابی فرانسه نه اصالتی فرهنگی داشت و نه توانست به گونه‌ای متحد وارد ذهن افراد شود. در انقلاب فرانسه به دلیل تلاش‌ها و نوشته‌های فیلسوفان، دوری از خویشتن تاریخی هدف بود و به همین دلیل انقلاب از اصالت دور شد و مسیر بی‌ثباتی‌های پیاپی را در پیش گرفت.

۳- اندیشمندان غربی، به دین به عنوان چه عاملی در

جریان انقلاب اسلامی اشاره کردند؟ (تالیفی)

پاسخ عامل محرک اجتماعی

محدود کننده حکومت‌ها

تعیین کننده خطمشی برای سیاستمداران

بیان کننده ایدئولوژی برای عالمان دینی

۴- کدامیک از موارد زیر از نظر ادموند برک، درمورد

انقلاب فرانسه صحیح نیست؟ (تالیفی)

پاسخ پرهزینه بودن انقلاب

شروع شدن همه چیز از صفر و سردرگمی انقلابیون

دوری از خویشتن تاریخی خود

ثبات به علت اصالت ایدئولوژی روشنفکران

سؤال	۳	۴	
پاسخ	الف	د	

ب) قدرت وحدت بخشی رهبری و تاثیر رهبری واحد در دو انقلاب

۱. قدرت وحدت بخشی رهبری و تاثیر رهبری واحد در انقلاب اسلامی ایران

یکی از جنبه های مهم گفتمان امام خمینی این بود که موجب وحدت نیروهای اجتماعی شده بود. این امر موجب شد تا همه نیروهای اجتماعی پیرامون رهبر انقلاب جمع شده و بر پایه کلام و عمل و اندیشه و تصمیم ایشان، مبارزه را دنبال کنند. امام خود به این امر اشاره می کند که انسجام نیروها به این علت است که آرمان آن ها با هویت و زندگی شان همسوست. امام خمینی در بیانات خود بر روش مبارزه، هدف نهایی و برنامه بلندمدت نیروهای انقلابی تاکید می کرد. دیدگاه اقتصادی امام نیز به نیروها نوعی اطمینان و امنیت اقتصادی می داد. امام خمینی در سخنان خود مردم را با عباراتی نظیر ((مردم آگاه، مبارز و شجاع ایران))، ((ملت عزیز و شجاع)) و ((ایران مظلوم)) مخاطب قرار می داد که همین خود، احساسات ملی آن ها را برمی انگیزد. بدین ترتیب مردم بی سلاح در برابر ارتش سرتاپا مسلح ایستادند تا سرانجام شیرازه آن را از هم پاشیدند و با توسل به هویت اسلامی مشترک، اراده رژیم و نیروهایش را در سرکوب جمعیت متزلزل ساختند. بی شک مقام عرفانی، شخصیت والای علمی-فقهی، سادگی معنادار زندگی، صداقت، شجاعت، سازش ناپذیری و از جان گذشتگی ایشان در ارائه الگوی رهبری موثر بوده ولی مهم تر از نقش رهبری این بود که به تعبیر استاد مطهری، ندای امام از قلب فرهنگ، از اعماق تاریخ و از ژرفای روح این ملت برمی خاست. حامد الگار معتقد است هر کس به حضور امام خمینی رسیده، این واقعیت را درک کرده که این مرد تجسم و تبلوری از آرمان انسانی است.

۵- وحدت رهبری، (تالیفی)
در انقلاب فرانسه توانست ثبات لازم را برقرار سازد.
می تواند موانع پیش آمده را به سرعت مرتفع سازد.
باعث شکل گرفتن گروه های کوچک مخالف آرمان می شود.
باعث سرخوردگی مردم از انقلاب می شود.

۲. قدرت وحدت بخشی رهبری و تاثیر رهبری واحد در انقلاب فرانسه

(هیچ نامی به عنوان رهبر در سیر طولانی این انقلاب ماندگار نشد) تفاوت با خیلی از انقلاب ها) در ابتدا محبوبترین مرد انقلاب در سرتاسر کشور، کنت دو میرابو بود. در مرحله اول انقلاب رهبر بلامنازع مجلس موسسان بود اما فزونی گرفتن موج انقلاب وی را مشوش کرد و با احتیاط به راست غلتید. میرابو زمانی مرد که مورد احترام و توجه بود اما بعدها اسناد خیانتش برملا شد. رهبر دیگر انقلابی یعنی لافایت از بسیاری از هم سنگران قهرمان خویش در سال ۱۷۸۹ که مانند در فرانسه را برگزیده بودند و به عنوان مرتجع و ضدانقلابی

سؤال	۵
پس	ب

خطرناک به زیر گیوتین رفتند بسیار خوشبخت‌تر بود زیرا او از فرانسه گریخت. روسپی‌ها، رهبر ژاکوبین‌ها و مبدع جمهوری مساوات نیز که زمانی سن‌ژوست او را نماینده بشریت نامیده بود، در سال ۱۷۹۳ در میان شعار نمایندگان مجلس بازداشت و به همراه گولن، هانریو و برادرش سن‌ژوست در میان فریادهای شادمانی و کف‌زدن مردم اعدام شد. در همین اثنا مردم نیز به یک نوع سرخوردگی از انقلاب دچار شدند زیرا رفاه و امنیتی که برای آن انقلاب کرده بودند هنوز به دست نیامده بود و آنها در حال تجربه کردن دورانی سخت‌تر از دوره پیش از انقلاب بودند. از آنجا که هیچ یک از رهبران نتوانستند در انقلاب فرانسه به طور مداوم، توده را هدایت کنند و از سویی دیگر هیچ گروه، فکر یا برنامه‌ای نتوانست اجماع همگان را محقق کند، نویسندگانی مانند بریتون معتقد به کنش خودانگیخته توده در این انقلاب هستند.

پاسخ آنچه از ارزیابی رهبران انقلاب فرانسه به دست می‌آید، ابهام در اهداف، روش‌ها و برنامه‌های آنان است. در این انقلاب کادر رهبری شناخته شده و منسجم با برنامه‌ریزی معین که رهبری مردم را برعهده داشته باشد وجود نداشت. خلاصه اینکه برخلاف انقلاب اسلامی ایران، رهبران انقلابی در فرانسه به دلایل مختلف از جمله تفرقه آرمانی و عقیدتی، از قدرت وحدت‌بخشی و گردآوردگی نیروها برخوردار نبودند. همچنین رهبری در این انقلاب بسیار متفرق و مرحله‌ای بود.

ج) جامعیت آرمان انقلابی در دو انقلاب

۱. جامعیت آرمان انقلابی در انقلاب اسلامی ایران

پاسخ از آنجا که اسلام دینی جامع و کامل است و در همه حیطه‌ها آموزه‌های ناب الهی دارد، انقلاب اسلامی ایران نیز به همین منوال در مقایسه با انقلاب‌های دیگر از آرمان انقلابی منحصربه‌فرد و جامعی برخوردار است. در بیشتر انقلاب‌های معاصر، آرمان انقلابی تنها بر یک یا دو مورد همچون آزادی، برابری و استقلال تأکید می‌کند اما در آرمان انقلاب اسلامی ایران همه موارد را یکجا می‌بینیم.

پاسخ این آرمان جامع و کل‌نگر توانست از یکسو همه خواسته‌های مشروع انقلابی را پوشش دهد و گروه‌های مختلف را حول محور رهبری انقلاب متحد سازد و از سوی دیگر با ناقص جلوه دادن آرمان‌های دیگر به دلیل تک‌بعدی و منحط بودن آن‌ها، آن‌ها را به حاشیه براند. تأثیرات جامع بودن بعد از پیروزی انقلاب نیز ادامه یافت. به علاوه، جامعیت آرمان نه تنها گروه‌های ضدانقلاب داخلی را از صحنه دور می‌کرد، بلکه یکی از دلایل اصلی بازتاب‌های منطقه‌ای و جهانی انقلاب اسلامی نیز به شمار می‌رفت. ناگفته نماند که در دهه‌های پایانی رژیم پهلوی برای نشان دادن اشکالات و نواقص ایدئولوژی‌های غیراسلامی، مبارزه با شبهات مطرح‌شده از سوی حکومت و مارکسیست‌ها (مثل ناتوانی ایدئولوژی اسلامی در امر حکومت و تعارض علم و دین) و همچنین برای مطرح نمودن

۶- در رابطه با رهبری انقلاب فرانسه کدام مورد صحیح

نمی‌باشد. (تأییدی)

ابهام در روش‌ها اهداف و برنامه‌های آنان مطرح بود.

رهبری بسیار متفرق و مرحله‌ای بود

از قدرت وحدت‌بخشی و گرد آوردگی نیروها برخوردار نبودند.

نام لافایت به عنوان رهبر در سیر طولانی این انقلاب پایدار شد.

۷- آرمان انقلاب اسلامی بر ..... تأکید می‌کند. (تأییدی)

آزادی

برابری

استقلال

همه موارد فوق

۸- همه موارد زیر در رابطه با جامع تگر بودن آرمان

انقلاب اسلامی صحیح است به جز: (تأییدی)

همه خواسته‌های مشروع انقلابی را پوشش می‌دهد.

با ناقص جلوه دادن آرمان‌های دیگر به دلیل تک

بعدی بودن آن‌ها را به حاشیه می‌راند.

گروه‌های مختلف را حول محور رهبری متحد

می‌کند.

تنها بر برابری و استقلال تأکید می‌کند.

سوال	۶	۷	۸
پاسخ	د	د	د

ایدئولوژی اسلامی به عنوان آرمانی کامل و توانا برای اداره جامعه، تلاش‌های بسیار موثری در جریان بود.

۲. جامعیت آرمان انقلابی در انقلاب فرانسه

برخلاف انقلاب اسلامی ایران، انقلاب فرانسه از جامعیت آرمانی تهی بود. در این انقلاب آرمان بر آزادی و برابری بر مبنای انسان‌گرایی (لومانیسم) تاکید می‌کرد. هر چند شعار آزادی و برابری داده می‌شد، در مرحله اول انقلاب، بیشتر توجه انقلابی‌ها به لغو فئودالیسم و معافیت مالیاتی اشراف بود. سپس به دلیل همراهی پادشاه با ضدانقلاب، جمهوری خواهی رشد کرد و گسترش یافت. پس آرمان انقلابی همانگونه که اصالت نداشت، از جامعیت نیز برخوردار نبود. رویکرد به عقل انسانی (عقل ابزاری) از همان ابتدا بخشی مهم از واقعیت وجودی بشر را نادیده انگاشته بود. نبود جامعیت در آرمان انقلاب فرانسه را می‌توان از دلایل بی‌ثباتی‌های سیاسی در این کشور پس از پیروزی انقلاب دانست.

نتیجه: دو هویت متفاوت، دو مسیر متفاوت، در دو انقلاب ایران و فرانسه

در دو انقلاب مورد نظر دو نیروی اجتماعی و سیاسی بسیار متفاوت بودند در فرانسه قدرت سیاسی تا حدود زیادی فرو پاشیده بود و نیروی اجتماعی نیز چندان قوی نبود و نمی‌توانست مانند آنچه در انقلاب اسلامی دیده شد، عموم ملت فرانسه را در راستای اهداف انقلاب بسیج کند اما در ایران قدرت سیاسی از امکانات نظامی، اقتصادی و حمایت خارجی بالا برخوردار بود. در انقلاب اسلامی ایران به دلیل شکل‌گیری هویت فکری و ذهنی منسجم انقلابی، انقلاب سریعاً به پیروزی رسید و پس از پیروزی نیز نظام جدید با رأی مردم مستقر شد و با توانی شایان توجه به رفع مشکلات ناشی از تلاش‌های ضدانقلابی پرداخت و ثبات قوی و قابل‌اعتمادی را ایجاد کرد.

نکته: انقلاب فرانسه به دلیل نداشتن انسجام مذکور به سرنوشت دیگری دچار شد. به دلیل خرابی موتور محرکه این انقلاب (هویت ذهنی) راه برای تغییر حرکت‌های سریع و متعارض باز شد و فرانسویان مدام به دنبال چیزی که واقعا نمی‌دانستند واقعا چیست! تغییر موضع می‌دادند. ماهیت انقلاب، نوع آرمان انقلابی و رهبری هر انقلابی، تاثیر آشکاری بر شرایط و حوادث پس از انقلاب بر جای می‌گذارد.

۹- در مورد انقلاب فرانسه کدام مورد صحیح است؟ (تالیفی)

از جامعیت آرمانی برخوردار بود.

آرمان این انقلاب اصالت داشت.

این کشور پس از انقلاب دارای ثبات سیاسی بود.

به دلیل همراهی پادشاه با ضد انقلاب‌ها جمهوری خواهی رشد کرد و گسترش یافت.

۱۰- در رابطه با انقلاب ایران و انقلاب فرانسه کدام مورد صحیح نیست؟ (تالیفی)

در انقلاب فرانسه نیروی اجتماعی قوی بود و توانست عموم ملت فرانسه را بسیج کند.

به دلیل شکل‌گیری هویت فکری و ذهنی منسجم، انقلاب اسلامی سریعاً به نتیجه رسید.

در فرانسه قدرت سیاسی تا حد زیادی فروپاشیده بود.

در ایران قدرت سیاسی از امکانات نظامی برخوردار بود.

سوال	۹	۱۰	
پاسخ	د	الف	

ملاحظات	تکرار سوالات در آزمون‌های سال‌های اخیر	نمایند
غیرمعم	.	اشغال لائۀ جاسوسی آمریکا در تهران و نتایج آن

بعد از پیروزی انقلاب اسلامی درگیری‌های زیادی در گوشه و کنار کشور اتفاق افتاد:

۱. ناامنی در مرزها

۲. شوراندن برخی از اقلیت‌های ساکن در مرزها توسط گروهک‌های وابسته به بیگانگان

۳. شهادت فرزندان انقلاب

در پشت این حرکات دست دولت‌هایی مانند آمریکا قرار داشت که منافع خود را بعد از انقلاب در ایران از دست داده بودند. سیاست گام‌به‌گام دولت موقت و تلاشش برای نزدیک کردن مجدد ایران به آمریکا و به ویژه ملاقات بازرگان (نخست‌وزیر دولت موقت) با برژینسکی مشاور امنیت ملی کارتر در الجزایر مورد اعتراض شدید نیروهای انقلابی بود.

در روز ۱۳ آبان ۱۳۵۸ که برابر با سالگرد حملهٔ نیروهای رژیم پهلوی به تظاهرکنندگان در دانشگاه تهران و شهادت گروهی از آنان بود، مراسم بزرگداشتی با حضور گستردهٔ مردم در این دانشگاه برگزار شد. همزمان بیکر تعدادی از نیروهای انقلاب که در برخی استان‌های مرزی در مقابله با گروهک‌های ضدانقلاب به شهادت رسیده بودند، در میدان انقلاب تهران تشییع شد. در این شرایط حدود ۵۰۰۰۰ نفر از جمعیت که تقریباً ۴۰۰ دانشجو نیز در میان آن‌ها بودند، به سمت سفارت وقت آمریکا در تهران حرکت کردند. آن‌ها پس از تجمع حدود ۳ ساعته در مقابل سفارت و درخواست تسلیم شدن کارکنان آن و بعد از مقاومت آن‌ها، به سفارت وارد شدند و آن را در اختیار گرفتند. دانشجویان سپس در اطلاعیه‌های خود سفارت آمریکا در تهران را لائۀ جاسوسی آمریکا خواندند و خود را ((دانشجویان مسلمان پیرو خط امام)) معرفی نمودند. امام خمینی پس از فرستادن فرزند خود حاج احمد آقا به محل برای آگاهی دقیق از مسئله، در سخنرانی‌های خود از اقدام دانشجویان حمایت کردند و این حرکت را انقلاب دوم خواندند. کارکنان سفارت آمریکا در مدت درگیری سعی داشتند اسناد سفارت را نابود کنند ولی برای نابودی کامل همهٔ اسناد فرصت کافی نداشتند. اسناد حاکی از این موارد بود:

۱. تلاش‌های دامنه‌دار آمریکا برای بازگشت مجدد به صحنهٔ سیاست ایران و سلطۀ دوباره بر ایران

۲. جاسوسی عباس امیرانتظام سخنگوی دولت موقت برای آمریکا

۳. نفوذ دولت آمریکا در برخی گروه‌های مبارز در خاورمیانه (مانند سازمان آزادی‌بخش فلسطین)

دانشجویان در اطلاعیه‌های خود خواستار بازگرداندن شاه مخلوع و محاکمهٔ وی گردیده و اعلام کردند که اگر آمریکا برای آزاد کردن گروگان‌ها دست به کوچکترین اقدام نظامی بزند، تمامی گروگان‌ها کشته خواهند شد. بعد از اشغال لائۀ جاسوسی آمریکا، دولت موقت استعفا کرد و امام نیز این استعفا را پذیرفت. آمریکایی پس از اشغال سفارت از راه‌های مختلف برای آزاد کردن گروگان‌ها استفاده کردند:

۱. از طریق دوستانی که در دولت موقت داشتند

۲. گسیل نمایندگانی به تهران که امام اعلام کرد هیچ مقام ایرانی با آنها گفتگو نخواهد کرد و آنها نیز برگشتند

امام تنها نمایندهٔ پاپ را به حضور پذیرفت ولی در مقابل درخواست او برای آزادی گروگان‌ها فرمود: اگر حضرت مسیح (ع) اینجا بود حتما در مقابل زیاده‌طلبی‌های آمریکا می‌ایستاد و از مظلوم دفاع می‌کرد.

دولتمردان آمریکایی روابط دیپلماتیک و سیاسی خود را با ایران قطع نمودند و سپس طرحی برای حمله به دانشجویان محافظ و آزادی گروگان‌ها

تدیرون و به دقت روی آن کار کردند اما تلاش آنها در صحرای طیس با تصادف و آتش گرفتن هواپیماها و هلی کوپترها و کشته شدن تعدادی از نیروهای حمله کننده به دلیل طوفان شن در نیمه های شب به شکست انجامید. پس از چندی شاه مخلوع مرد و پایان دوره ریاست جمهوری کارتر نیز نزدیک شد. حضرت امام چگونگی حل مسئله را به مجلس شورای اسلامی واگذار نموده بود. کارتر حاضر بود در صورتی که مسئله تا قبل از بیرون رفتن او از کاخ سفید حل شود، امتیازاتی بدهد. در آخر نتیجه توافق ها به صدور بیانیه الجزایر انجامید. آمریکایی ها ۹ میلیارد دلار اموال بلوکه شده ایران را آزاد نمودند و ایران نیز گروگان ها را آزاد کرد و قرار شد ادعاهای مالی طرفین در دیوان لاهه مطرح شود و رای آن با حضور یک قاضی ایرانی، یک قاضی آمریکایی و یک قاضی بی طرف پذیرفته گردد.

۱- اشغال لانه جاسوسی آمریکا در تهران و ناتوانی این کشور در آزاد کردن گروگان ها،
درستی این سخن امام را که ((آمریکا هیچ غلطی نمی تواند بکند)) را به جهانیان ثابت کرد
ابهت غرب شکسته شد و در گسترش اصول گرایی اسلامی در جهان نقش بارزی داشت.

۲- آمریکایی ها خیلی زود فهمیدند که در پشتتازی برای قطع رابطه با ایران دچار اشتباه
شدند. تاکنون مقامات ایرانی بارها اعلام کرده اند که برای برقراری رابطه، آمریکا باید از اقدامات گذشته خود در قبال ایران پوزش بطلبد و اموال بلوکه شده ایران را به طور کامل مسترد کند و مداخله در امور داخلی ایران را نیز برای همیشه کنار بگذارد.

۱- کدام واقعه درستی این سخن امام را که «آمریکا هیچ

غلطی نمی تواند بکند» را به جهانیان ثابت کرد؟ (تالیفی)

جاسوسی عباس امیر انتظام

تلاش های دامنه دار آمریکا برای بازگشت

به صحنه سیاسی ایران

تسخیر لانه جاسوسی آمریکا در تهران

نفوذ آمریکا در برخی گروه های مبارز خاورمیانه

۲- همه موارد از شروط مقامات برای برقراری ارتباط با

امریکا است به جز: (تالیفی)

پوزش طلبیدن آمریکا در قبال ایران بابت اقدامات

گذشته

مسترد کردن اموال بلوکه شده ایران

کنار گذاشتن مداخله در امور داخلی ایران

آزاد کردن گروگان های ایرانی در آمریکا

بخش سوم: پیامدها و بازتاب های انقلاب اسلامی در جهان

انقلاب اسلامی باعث بروز دو موج بیداری اسلامی گردید:

۱. موج اول با شخصیت هایی مانند سید جمال الدین اسدآبادی و مصلحتانی از جهان عرب پدید آمد.

۲. موج دوم نیز به دنبال وقوع و پیروزی انقلاب اسلامی ظهور یافت و سراسر منطقه را فرا گرفت. این موج اساسا با سرکوبی دولت ها مواجه شد و بعدها به صورت آتش زیر خاکستر ادامه یافت. انقلاب اسلامی نه تنها در فعال کردن جنبش های اسلامی غیرفعال، بلکه در ایجاد حرکت های متعدد اسلامی نقش داشت و به علاوه در راهبردهای قدرت های بزرگ نیز تغییر ایجاد نمود؛ چنان که می توان آن را یکی از دلایل مهم فروپاشی نظام دوقطبی و بلوک شرق مارکسیست دانست.

۳. از سال ۱۳۹۰ (۲۰۱۱) موج سوم بیداری اسلامی که یکی از دلایل عمده آن تاثیرپذیری از انقلاب اسلامی بود، در مناطق مختلف و برخی از کشورهای اسلامی ظهور نمود. این موج نیز با واکنش دولت ها و قدرت های بیرون منطقه مواجه شد و در کشورهای مختلف

سؤال	۱	۲		
پس	ج	د		

مسیرهای متفاوتی را در پیش گرفت.

آنچه اکنون آشکارا می‌توان دید، مجموعه تغییراتی است که در هندسه قدرت در منطقه پس از انقلاب اسلامی ایجاد شده و همچنان نیز در حال ایجاد است. به دلیل آنکه منطقه ما به دلایل مختلفی اهمیتی بسیار راهبردی دارد، هر گونه تغییری در آن ارزش و اهمیتی جهانی می‌یابد. در زمان حاضر منطقه ما در حال تبدیل شدن به قلب زمین (هارتلند جهان) است.

ملاحظات	تعداد سؤالات در آزمون‌های سال‌های اخیر	نام منبع
معم	.	تالیفات غوری منطقه‌ای و هوایی انقلاب اسلامی ایران (موج دوم پیداری اسلامی)

همانگونه که مارتین وایت در کتاب سیاست قدرت گفته است نباید تغییرات سیاسی غیرانقلابی را در صحنه بین‌المللی عادی‌تر و طبیعی‌تر از انقلاب‌ها و تحولات سیاسی انقلابی دانست. حتی برخی بر این باورند که تاریخ روابط بین‌الملل بعد از جنگ جهانی دوم در پاسخ و واکنش نظام بین‌الملل به انقلاب خلاصه می‌شود. پیتیریم سوروکین جامعه‌شناس روسی به دو مورد از ابعاد بین‌المللی انقلاب‌ها توجه نمود:

۱. رابطه جنگ و انقلاب: بین شکست در جنگ و وقوع انقلاب و بالعکس، رابطه جبری و مستقیم دیده نمی‌شود و جنگ تنها می‌تواند یکی از دلایل انقلاب باشد.

۲. نقش و تاثیر انقلاب در آفرینش جو انقلابی در سایر کشورها: اغتشاشاتی که در یک کشور آغاز شده‌اند معمولاً در برخی کشورهای دیگر که اقلیم فرهنگی مشابهی با آن کشور دارند، گسترش می‌یابند اما انقلاب اسلامی دارای بازتاب‌های جهانی در مناطق و کشورهای گوناگون نیز بوده است.
(الف) تأثیر انقلاب اسلامی بر نظریه‌های سیاسی

ماهیت

۱. دیدگاه علمی غالب در زمینه انقلاب این بود که دستیابی به توسعه با دو مفهوم ((سکولاریزه شدن فرهنگی)) و ((تمایز ساختاری)) همراه است. وقوع انقلاب اسلامی با ماهیت دینی اعتبار چنین نظریه‌هایی را زیر سوال برد.

۲. وقوع انقلاب اسلامی از چند جنبه انتقادات وارد بر اندیشه‌های مدرنیسم را مورد تأیید قرار داد؛ چنانکه اندیشمندان فرامدرنیسم آن را دلیلی بر عبور بشر از مدرنیسم دانستند. به نظر فوکو انقلاب اسلامی تأییدی بر این برداشت بود که تاریخ یک مسیر واحد و همه‌جایی ندارد. باید توجه داشت که انقلاب اسلامی نه مبتنی بر مدرنیته غربی است و نه مبتنی بر اندیشه‌های فرامدرنیسم، بلکه بر اصول و اعتقادات اسلامی استوار است. مدرنیسم و فرامدرنیسم از لحاظ ریشه‌ها و مفاهیم فلسفی و هویتی تفاوتی ندارند.

۳. انقلاب‌های پایانی قرن ۲۰ به ویژه انقلاب اسلامی ایران به دلیل ماهیت ویژه خود یعنی برجستگی مذهب و سایر ویژگی‌های شاخص، طلیعه پدید آمدن نسل جدیدی از نظریه‌های انقلاب شدند. جک گلدستون در دسته‌بندی نظریه‌های انقلاب در قرن ۲۰ از توالی سه نسل توصیفی، تعمیمی و ساختاری سخن گفته است:

۱- انقلاب اسلامی ایران، (تالیفی)

مبتنی بر مدرنیته غرب است.

این برداشت را که تاریخ مسیر واحد ندارد را نقض

کرد.

ماهیت ویژه برجستگی مذهب را داراست

در دسته‌بندی گلدستون در نسل سوم انقلاب‌ها

جای می‌گیرد.

سوال	۱
پاسخ	ج

نسل اول: مربوط به دهه‌های نخست قرن و تنها در پی توصیف انقلاب‌هایی مانند انقلاب ۱۷۸۹ فرانسه بودند مانند نظریه‌های ادواردز، پتی و بریتون.

نسل دوم: مربوط به اواسط قرن یعنی دهه‌های ۱۹۵۰ و ۱۹۶۰ و تعمیمی (بهره گرفتن از نظریه‌های مبتنی بر اندیشه نوسازی) مانند نظریه‌های سیستمی و روان‌شناختی
نسل سوم: مربوط به دهه‌های پایانی قرن و توجه به نقش ساخت‌هایی مانند محیط بین‌المللی و ساخت دهقانی و تاکید بر نقش جبر مانند نظریه تدا اسکاچپول در کتاب دولت‌ها و انقلاب‌های اجتماعی

نسخه وقوع انقلاب اسلامی در پایان دهه ۱۹۷۰ نظریه اسکاچپول را زیر سوال برد؛ به گونه‌ای که وی در سال ۱۹۸۲ در مقاله‌ای تحت عنوان ((دولت تحصیلدار و اسلام شیعه در انقلاب ایران)) این گفته خود در کتابش که ((انقلاب‌ها ساخته نمی‌شوند بلکه به وجود می‌آیند)) را در مورد انقلاب اسلامی ایران صادق ندانست و با دست کشیدن از دید کاملاً ساختاری خود نوشت: اگر بخواهیم در دنیا یک انقلاب را نام ببریم که با یک حرکت انقلابی آگاهانه ساخته شده باشد، آن انقلاب، انقلاب ایران است. بدین گونه وی نقش عناصر ایدئولوژی و رهبری را مورد تاکید قرار داد. در همین راستا جان فوران و جک گلدستون از ورود محافل علمی و دانشگاهی به نسل چهارم نظریه‌های انقلاب سخن راندند. به نظر فوران رخداد دو انقلاب ایران و نیکاراگوئه راه را برای ورود به نسل چهارم نظریه‌های انقلاب هموار کرد. گلدستون نیز در مقاله‌ای تحت عنوان ((به سوی نسل چهارم نظریه‌های انقلاب)) بر این نکته تاکید کرد که تحلیل انقلاب‌ها از جمله انقلاب‌های جهان سوم در دهه آخر قرن بیستم، ناتوانی تحلیل‌های ساختاری را در زمینه انقلاب گوشزد نمود و بر لزوم توجه به عواملی مانند رهبری، آرمان و هویت تاکید کرد.

ب) تاثیر انقلاب اسلامی بر راهبرد و مسائل راهبردی قدرت‌های بزرگ

نسخه انقلاب اسلامی در زمان جنگ سرد بین دو بلوک شرق کمونیست به رهبری اتحاد شوروی و غرب لیبرال به رهبری آمریکا اتفاق افتاد. پس از شکست آمریکا در ویتنام (۱۹۷۵)، آمریکا به دلیل مخالفت افکار عمومی دیگر توان مداخله نظامی علیه حرکت‌های انقلابی را در خود نمی‌دید. وقوع انقلاب اسلامی ایران ابتدا راهبردهای منطقه‌ای دو ابرقدرت را دستخوش تغییر کرد و سپس باعث تغییراتی در راهبردهای جهانی آنها شد. در رابطه با بلوک غرب، انقلاب اسلامی در کشور ژاندارم آمریکا در منطقه (یعنی کشوری که می‌باید در مقابل حرکت‌های ضدغربی بایستد) اتفاق افتاده بود. انقلاب که در کنار چاه‌های نفتی منطقه اتفاق افتاده بود و همین نیز اهمیت این رخداد را دوچندان می‌کرد، پس از اندکی در کشورهای منطقه که مرکز مسلمانان و به ویژه شیعیان در جهان است انعکاس یافت.

۲- در نسل چهارم نظریه‌های انقلاب بر لزوم توجه به: (تالیفی)

نسخه عواملی مانند رهبری، آرمان و هویت تاکید می‌شود.

نسخه نقش ساخت‌هایی مانند محیط بین‌المللی تاکید می‌شود.

نسخه نظریه‌های مبتنی بر اندیشه نوسازی تاکید می‌شود.

نسخه اندیشه‌های فرامدرنیسم مطرح است.

۳- در نسل چهارم نظریه‌های انقلاب بر لظوم توجه به: (تالیفی)

نسخه عواملی مانند رهبری، آرمان و هویت تاکید می‌شود.

نسخه نقش ساخت‌هایی مانند محیط بین‌المللی تاکید می‌شود.

نسخه نظریه‌های مبتنی بر اندیشه نوسازی تاکید می‌شود.

نسخه اندیشه‌های فرامدرنیسم مطرح است.

سؤال	۲	۳	
پاسخ	الف	الف	

در این اوضاع غرب و به ویژه آمریکا برای جلوگیری از گسترش حرکت‌های انقلابی به کشورهای دیگر و به منظور حفظ منافع بین‌المللی خود از راهبردها و روش‌های مختلفی بهره گرفت:

۱. نیروی واکنش سریع: در پایان سال ۱۹۷۹ و در باقی مانده دوره ریاست جمهوری کارتر؛ روی آوردن مجدد آمریکا به مداخله مستقیم نظامی

۲. محاصره اقتصادی

۳. حمله نظامی نافرجام به طیس

۴. طراحی کودتای نوزه

۵. تحریک عراق به آغاز جنگ و همراهی با این کشور در طول جنگ تحمیلی

۶. سیاست مهار ایران: تدوین در پنج ماه اول ریاست جمهوری بیل کلینتون با طراحی لابی رژیم صهیونیستی (کمیتة امور عمومی آمریکا اسرائیل)

۷. تشکیل شورای همکاری خلیج فارس در سال ۱۹۸۱: برای پر کردن خلأ موجود و مداخله نظامی روس‌ها در افغانستان و ترس کشورهای حاشیه جنوبی خلیج فارس از محاصره شدن توسط کمونیست‌ها یا کشورهای وابسته به اتحاد شوروی به دلیل حضور روس‌ها در یمن جنوبی، اتیوپی، افغانستان و ... (در زمان جنگ سرد غرب و شرق) و تقویت بنیه نظامی این کشورها به ویژه عربستان

با به قدرت رسیدن میخائیل گورباچف به عنوان صدر هیئت رئیسه اتحاد جماهیر شوروی در سال ۱۹۸۵ و اعلام دو سیاست پرسترویکا (بازسازی اقتصادی) و گلاسنوست (فضای باز سیاسی) و پس از آن با فروپاشی بلوک شرق و اتحاد شوروی، آمریکا با این تصور اشتباه که فروپاشی رقیب به معنای صلابت و حقانیت بلوک غرب است، برای ورود جهان به یک نظام جهانی تک قطبی با سلسله مراتبی به رهبری خود به تکاپو افتاد اما با گذشت زمان دو مسئله چشم‌انداز اهداف راهبردی آمریکا را تیره کرد:

۱. مقاومت دیگر مراکز قدرت جهانی مانند اتحادیه اروپایی و فدراسیون روسیه و چین و تلاش آن‌ها برای پیدایش یک نظام چندقطبی

۲. ادامه و شدت یافتن حرکت‌های رهایی‌بخش اسلامی در منطقه نفت‌خیز غرب آسیا و از جمله خلیج فارس و تهدیدات فزاینده و حملات شهادت‌طلبانه ضد رژیم صهیونیستی از جانب لبنانی‌ها و فلسطینی‌ها (بازتاب انقلاب اسلامی)

در این اوضاع با هر منشأ و هدفی، حملات ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱ به برج‌های دوقلوی سازمان تجارت جهانی و پنتاگون در آمریکا صورت گرفت که موجب اجرای راهبرد ((حمله پیش‌دستانه)) توسط جرج بوش شد که برای دستیابی به چند هدف تنظیم شده بود تا در

نهایت بتواند سلطه جهانی آمریکا را تحقق بخشد:

۱. ایجاد امنیت برای رژیم صهیونیستی از طریق حضور در منطقه، کنترل گروه‌های ضداسرائیلی در جهان عرب به ویژه فلسطین و لبنان و حائل شدن بین سوریه و ایران
۲. مبارزه با انقلاب اسلامی ایران و بازتاب‌های منطقه‌ای و جهانی آن
۳. کنترل بازار جهانی نفت

۴. تغییر جغرافیای سیاسی منطقه به منظور رسیدن به اهداف راهبردی خود

۵. گسترش روزافزون حضور خود در مناطق اروپای شرقی، قفقاز، آسیای مرکزی و آسیای جنوبی و فاصله انداختن بین قدرت‌هایی مانند فدراسیون روسیه، چین، هند و ایران برای ممانعت از شکل‌گیری هرگونه اتحاد احتمالی و فراهم کردن موجبات فروپاشی ارضی کشورهای بزرگی مانند روسیه و چین

در مورد تاثیر انقلاب اسلامی بر مسائل راهبری اتحاد شوروی نیز می‌توان گفت با پیروزی انقلاب، امنیت داخلی و منافع جهانی این کشور تحت‌الشعاع قرار گرفت. مقاومت سرسختانه مردم افغانستان در مقابل مداخله نظامی شوروی در این کشور نیز که جهاد با کفار خوانده شد، با حمایت ایران و با الهام از انقلاب اسلامی صورت گرفت؛ ضمن این که شکست ارتش اشغالگر شوروی در افغانستان در فروپاشی این کشور نیز تاثیر داشت.

ج) انقلاب اسلامی و طغیان‌ها و حرکت‌های انقلابی در کشورهای در حال رشد

مقایسه اوضاع اجتماعی و سیاسی کشورهای اسلامی با وضعیت آن‌ها در آستانه پیروزی انقلاب اسلامی حاکی از تغییری آشکار در بیشتر این کشورهاست. به دنبال وقوع و پیروزی انقلاب، فضای اصول‌گرایی اسلامی سراسر جهان اسلام را فرا گرفت؛ آن‌سان که برخی حرکت‌های اسلامی پدید آمدند و تعدادی دیگر که از قبل وجود داشته اما منقلع بودند، فعال و انقلابی گردیدند. در دهه ۱۹۸۰ بازتاب انقلاب اسلامی به صورت زیر آشکارا مشاهده شد:

۱. پدید آمدن یا فعال گردیدن جنبش‌های شیعی ((امل))، ((امل اسلامی)) و ((حزب الله)) و گروه سنی ((جنبش توحید اسلامی)) بیش از هر کشوری در لبنان؛ حزب الله لبنان آرام‌آرام به گروه انقلابی شکست‌ناپذیری بدل گردید که طرفدار سرسخت انقلاب اسلامی است.

۲. شدت گرفتن فعالیت ((حزب الدعوة اسلامی)) با حمایت آیت‌الله سید محمدباقر صدر در عراق

پدید آمدن ((مجلس اعلای انقلاب اسلامی عراق)) در سال ۱۳۶۱ با هدف مبارزه با حکومت صدام حسین

۳. انگیزه‌دادن به اخوان المسلمین در عربستان سعودی تحت رهبری جهیمان العتیبی

برای حمله به رژیم سعودی

پدید آمدن گروه شیعه ((سازمان انقلاب اسلامی در شبه جزیره عربستان))؛ رهبری

شورش‌های عاشورای ۱۹۷۹ در استان قطیف

اعدام شیخ باقر النمر رهبری شیعیان انقلابی در پی گسترش موج جدید بیداری اسلامی

از سال ۱۳۹۰ در منطقه و از جمله در حاشیه خلیج فارس و عربستان

۴. وقوع ناآرامی‌هایی در دهه ۸۹۱-۰ در بحرین

مبارزه شدید مردم مسلمان بحرین با رژیم آل خلیفه (وابسته به غرب و حمایت سعودی) به

رهبری جمعت الوفاق در موج جدید ناآرامی‌ها

۵. ایجاد جنبش اسلامی در کویت از جمله گروه ((حزب الله کویت))

۶ و ۷. سازمان‌دهی شدن حرکت‌ها و بروز مخالفت به شکل اعتراضات اجتماعی در قطر

و امارات

۸. گسترش توسل به شیوه‌های قهرآمیز مبارزه در مصر (ترور انورسادات در اکتبر ۱۹۸۱)

توسط سازمان الجهاد

دفاع ((جنبش اخوان المسلمین)) از انقلاب اسلامی در دوره سادات

تاثیر بر ناآرامی دانشگاه‌های این کشور و شهرهای قاهره، السیوط و الفیوم

۹. پدید آمدن ((جبهه نجات اسلامی)) در الجزایر و بهره گرفتن از اعطای برخی آزادی‌های

سیاسی با تشویق شاذلی بن جدید؛ از آن خود کردن بیشتر کرسی‌ها در انتخابات شوراهای

شهری و مرحله اول انتخابات مجلس اما تغییر آرام رئیس جمهور و اقدام بودیاف برای

گرفتن قدرت از شاذلی بن جدید (شبیه یک کودتای غربی و برنامه‌ریزی شده) و ابطال

نتایج انتخاباتی و به زندان افتادن انقلابی‌ها

۱۰. پدید آمدن حرکتی اسلامی در تونس؛ مهم‌ترین تجسم آن جنبش گرایش اسلامی به

رهبری راشد الغنوشی بود که بعدها به جنبش نهضت تغییر نام داد.

۱۱. رشد کردن حرکت‌های اسلامی در مراکش

۱۲. گسترش فعالیت ((اخوان المسلمین)) در سوریه؛ انتقاد از ایران به دلیل گسترش روابط

ایران و سوریه در سال‌های بعد

۱۳. اعلام موجودیت دو گروه اصلی ((جهاد اسلامی)) و ((سازمان مقاومت اسلامی)) یا

حماس در دهه ۱۹۸۰ در فلسطین؛ حمایت آشکار جهاد اسلامی از انقلاب اسلامی و

خواستار الگو گرفتن فلسطینی‌ها از حرکت مردم ایران

در سایر مناطق و کشورها از جمله آسیای جنوبی، آسیای مرکزی، قفقاز و ترکیه؛

۱. تاثیر انقلاب حتی پیش از پیروزی در افغانستان به دلیل اشتراک فرهنگی و زبانی و

نمود یافتن در مقاومت مردم در برابر کودتای کمونیستی طرفدار شوروی
الهام گرفتن گروه‌های مجاهد شیعه (هشت‌گانه) و سنی (هفت‌گانه) از انقلاب اسلامی پس از
اشغال افغانستان توسط ارتش سرخ شوروی

۲. ارتقای سطح فکری و بینش سیاسی نسل جوان و پیدایش ((نهیضت اجرای فقه
جعفری)) با افق مشابه با انقلاب اسلامی در پاکستان

احترام بیشتر جمعیت اهل تسنن پاکستان به انقلاب اسلامی و گرفتار نکردن خود در جنبه
فرقه‌هایی مانند ((سپاه صحابه))

جلوگیری از پخش بیشتر انقلاب اسلامی به خاطر فرقه‌گرایی در پاکستان با حمایت پول
نفت سعودی و برنامه‌ریزی‌های رژیم صهیونیستی و آمریکا

به چشم خوردن شعارهای انقلاب اسلامی در ناآرامی‌های کشمیر (به دلایل فرهنگی-تاریخی
به آن ایران صغیر می‌گویند) و به ویژه کشمیر آزاد که به شدت طرفدار انقلاب اسلامی است.
۳. پدید آمدن حرکت‌هایی در آسیای مرکزی (تاجیکستان و ازبکستان) با وجود حضور

چریک‌های وهابی ناشی از تاثیر طالبان

۴. بازتاب انقلاب اسلامی در قفقاز چه قفقاز تحت حاکمیت روسیه (جمهوری‌های
مسلمان‌نشین این کشور با سابقه طولانی مبارزه با روس‌ها) مانند چچن، داغستان، بالکاریا
و اوستیای شمالی و چه قفقاز جنوبی یعنی جمهوری آذربایجان (تجلی در حزب اسلامی)
۵. به قدرت رسیدن احزاب رفاه و فضیلت نجم‌الدین اربکان (با اصالت بیشتر نسبت به
حزب کنونی توسعه و عدالت اردوغان) در ترکیه لائیک اما محدود شدن خیلی سریع
توسط نظامیان ترکیه

به قدرت رسیدن اسلام‌گرایان لیبرال حزب توسعه و عدالت و پیروزی بر کوتای فتح‌الله
گولن (سکولارتر و غربگراتر اما در عین حال مشهور به اسلام گرا) در سال ۱۳۹۵

(د) تاثیر انقلاب اسلامی بر سایر مسائل

۱. دولت‌ها و نخبگان سیاسی در جهان اسلام

۲. سازمان‌های بین‌المللی

۳. الهیات رهایی‌بخش در آمریکای لاتین

۴. چهره عمومی جوامع اسلامی

۵. کنفرانس‌ها و مراکز پژوهشی

نام بحث	تعداد سؤالات در آزمون‌های سال‌های اخیر	ملاحظات
انقلاب اسلامی ایران و سقوط نظام دوقطبی (فروپاشی بلوک شرق)	.	غیرمهم

انقلاب اسلامی با شعارهایی مانند ((نه شرقی نه غربی جمهوری اسلامی)) و ((استقلال آزادی جمهوری اسلامی)) به وقوع پیوست و مبارزه با نظام سلطه‌گرانه حاکم بر جهان را سرلوحه اهداف خود قرار داد.

الف) سیاست دین‌زدایی اتحاد شوروی

انقلاب اکتبر ۱۹۱۷ در تبلیغات بلشویک‌ها فرصتی برای مسلمانان برای استقلال و خودمختاری بیشتر بود اما دولت جدید برای اعطای امتیاز به آن‌ها هیچ قصدی نداشت. پس از انقلاب کمونیستی، موضع آشکار ضدمذهبی شوروی باعث مشکلات زیادی برای مسلمانان شد؛ تا جایی که مساجد و مدارس دینی مورد حمله قرار گرفت و تعطیل گردید و سیستم موقوفات و محاکم شرعی طی سال‌های ۱۹۳۰ تا ۱۹۳۷ برچیده شد.

ب) انقلاب اسلامی و موج احیای اسلامی

بر طبق اظهار نظرات نویسندگان، بزرگ‌ترین تحول امروز جهان ظهور پدیده‌ای جدید یعنی نیرو و قدرتی ماورای دولت‌های ملی است. امام خمینی با استفاده از ((نیروی مذهب)) بخش زیادی از قدرتی که مدت‌ها در انحصار دولت‌های ملی بود را در کنترل گرفت.

ج) انقلاب اسلامی و سقوط نظام دوقطبی

تقریباً ۱۲ سال پس از پیروزی انقلاب اسلامی، جهان شاهد فروریختن نظام دوقطبی (شرق-غرب) بود که به دنبال برچیده شدن بلوک شرق کمونیست و فروپاشی شوروی صورت گرفت. عوامل این فروپاشی:

۱. شکست تاریخی ایدئولوژی مارکسیستی به دلیل غیرعلمی بودن آن

۲. سیاست‌های پرسترویکا و گلاسنوست میخائیل گورباچف

۳. دیوارهای آهنین و نبودن آزادی (مثلاً در دین) در کشورهای مارکسیست

با وقوع انقلاب اسلامی ۳ تغییر مهم روی داد که اتحاد شوروی را تضعیف کرد به سمت فروپاشی برد:

۱. تاثیر انقلاب اسلامی بر جمهوری‌های مسلمان اتحاد شوروی در آسیای مرکزی و قفقاز و بر جمعیت مسلمان این کشور در سایر نقاط

۲. از بین بردن حقانیت و مقبولیت نظام‌های مارکسیستی با تاکید بر نقش مذهب

۳. شکست شدید نظامی روس‌ها در افغانستان

موج تأثیرات انقلاب در قلمرو شوروی:

۱. رشد انتشارات مذهبی زیرزمینی با روش‌های تبلیغاتی‌ای که در انقلاب اسلامی مورد استفاده قرار گرفت.

۲. حساسیت شدید مسکو در برابر آسیب‌پذیری مسلمانان آسیای مرکزی نسبت به تحریکات مذهبی خارجی

۳. بهره‌برداری قدرتهای خارجی از این حساسیت

۴. ابراز نگرانی آمریکا و متحدانش از بابت احتمال توسعه ((رادیکالیسم اسلامی)) در جمهوری‌های سابق شوروی

۵. قدرت اندیشه، کلام و عمل امام خمینی

۶. تاثیر بر احساسات استقلال طلبی قفقازی‌ها

۷. تلاش دولتمردان شوروی در پنهان ماندن نامه امام خمینی به گورباچف به خاطر ترسشان از عمق تاثیر این نامه در جذب مردم به سمت تعالیم دین اسلام

چند تاثیر شاخص انقلاب اسلامی بر جامعه شوروی

۱. افزایش توجه به خدا و آیین‌های مذهبی
۲. اعطای آزادی‌های سیاسی از طرف دولت به مردم
۳. گسترش مکان‌های مذهبی در شوروی

اتحاد غرب و شرق ضد انقلاب اسلامی

در حالی که دو اندیشه مارکسیسم و لیبرالیسم به دلیل مبانی مادی‌گرای آن‌ها و تاکید بر انسان‌محوری، در نهایت به صلح و سازش می‌رسند، وقتی اندیشه دینی مبنی بر خدا‌محوری در قالب جمهوری اسلامی پدید می‌آید، تخاصم اساسی با آن‌ها شکل می‌گیرد.

پس از فروپاشی نظام دوقطبی

در نشست سران ناتو در ۱۹۹۱ در واشنگتن به مناسبت پنجاهمین سال تاسیس این سازمان که در شرایط جدید پس از فروپاشی شوروی صورت گرفت، جهان اسلام به ویژه غرب آسیا محور تعارض با منافع ناتو معرفی شد و جنگ علیه تهدید سبز (جهان اسلام) جایگزین جنگ علیه تهدید سرخ (جهان مارکسیستی) شد. جان گالوین فرمانده ناتو در ۱۹۹۲ در این باره می‌گوید: ((ما جنگ سرد را از روسیه کمونیست بردیم. حال می‌توانیم به نبرد واقعی خود که قدمتی ۱۴۰۰ ساله دارد و همانا رویارویی با اسلام است، بازگردیم.)) از همین رو غربیان علیه جمهوری اسلامی توطئه‌های بسیاری ترتیب دادند ولی نه تنها موفقیتی به دست نیاوردند بلکه جمهوری اسلامی توانست بر قدرت و توان خود نیز بیفزاید. در پایان باید گفت بی‌شک ظهور انقلاب اسلامی یکی از عوامل مهم فروپاشی بلوک شرق و شوروی و در واقع از عوامل فروپاشی نظام دوقطبی به شمار می‌رود.

ملاحظات	تعداد سؤالات در آزمون‌های سال‌های اخیر	نوع مطلب
مهم	.	انقلاب اسلامی و غرب

الف) مفهوم راهبرد

این واژه که ابتدا در امور نظامی به کار می‌رفت و امروزه برای هر ساختار و سازمان مهمی به ویژه روابط بین‌المللی به کار می‌رود، معادل کلمه ((Strategy)) است که به معنای روش و راه دستیابی به هدف یا اهداف تعریف‌شده است. دولت‌ها و قدرت‌های تاثیرگذار در نظام بین‌المللی می‌کوشند تا کوتاه‌ترین و کم‌هزینه‌ترین راه را برگزینند. راهبرد آن‌ها برای یک مرحله تعریف می‌شود و ممکن است با تغییر شرایط و ورود به مرحله دیگر دچار تغییر گردد. باید توجه کرد:

۱. راهبردهای فعال برای دستکاری جهانی در صورت تضمین موجودیت قدرت‌های جهانی و داشتن اقتدار بالا و راهبردهای منفعل در شرایط ضعف و فترت برای تضمین موجودیت خود
۲. زودتر اتفاق افتادن تغییر در راهبرد قدرت‌ها و نظام جهانی در صورت تحولات درون تمدنی

۱- در رابطه با مفهوم راهبرد گزینه صحیح را انتخاب کنید، (تالیفی)

- همان strategy است، که به معنای روش و راه دستیابی به اهداف تعریف می‌شود.
- راهبردها با ورود به مراحل دیگر و تغییر شرایط دچار تغییر نمی‌شوند.
- راهبردهای فعال در شرایط ضعف برای تضمین موجودیت کارا هستند.
- راهبردهای منفعل در شرایط اقتدار بالا کارا هستند.

سؤال	۱			
پاسخ	الف			

نسبت به برون‌تمدنی؛ در این وضعیت تغییرات ایجاد شده به معنای ضربه فنی شدن کامل یک تمدن یا هویت نخواهند بود بلکه فقط تقسیم جدید درون‌تمدنی است.

(ب) وضعیت بین‌المللی در زمان وقوع انقلاب اسلامی

تا پیش از جنگ دوم جهانی تعدادی از دولت‌های قوی اروپایی نظامی چندقطبی مبتنی بر استعمار قدیم پدید آورده و بر آن مسلط بودند. با رخداد جنگ جهانی اول، انقلاب ۱۹۱۷ روسیه و سپس جنگ جهانی دوم شرایط تغییر کرد و این حوادث زمینه‌ساز ورود به عصر نظام دوقطبی شد که در یک‌سو آمریکا و مجموعه کشورهای غربی و در سوی دیگر اتحاد شوروی نوظهور و اقمارش قرار داشتند. همزمان با جنگ سرد مسکو-واشنگتن، جنگ سرد مسکو-پکن نیز با شدت بر سر رهبری رژیم‌های مارکسیستی (لنینیسم و مائوئیسم) جریان داشت. با مشخص شدن شکست آمریکا در ویتنام و رضایت آمریکا به دادن باج‌های سیاسی بزرگ به چین در قبال به میانجی‌گری چین میان آمریکای شکست‌خورده و مبارزان ویتنامی و به ویژه پس از مرگ مائو در ۱۹۷۶ (به قدرت رسیدن گروه ((روشنفکران با رنگ و لعاب باریسی)) به رهبری تنگ شیائوپینگ در حزب کمونیست چین)، روابط چین و غرب گسترش یافت. با وجود این گسترش روابط، چینی‌ها و آمریکایی‌ها از نظر راهبردی و در میان‌مدت و درازمدت یکدیگر را دشمن می‌پندارند. بدین‌گونه، با وجود جنگ سرد میان شرق و غرب (بحران برلین، جنگ کره و جنگ ویتنام در نقطه اوج آن قرار گرفتند) موازنه قدرت نسبتاً باثباتی میان این دو بلوک پدیدار شد و تا زمان فروپاشی اتحاد شوروی و بلوک شرق (در آغاز دهه ۱۹۹۰) ادامه یافت.

پایه کشور ما در سال‌های جنگ سرد، به دلیل غیرمردمی بودن سردمداران رژیم پهلوی و توافق غرب-شرق به بلوک غرب به ویژه آمریکا وابسته شد و بعد از شکست آمریکا در نبرد ویتنام، بر مبنای راهبرد دوستونی نیکسون به ژاندارمی این منطقه گمارده شد تا از منافع آمریکا و غرب در منطقه پاسداری و از ایجاد و گسترش حرکت‌های ضدغربی جلوگیری کند. در این اوضاع در کشور راهبردی ایران انقلاب اتفاق افتاد که به بلوک مقابل وابسته نبود بلکه انقلابی مستقل و مخالف بازی سلطه‌گراانه شرق و غرب، برخوردار از آرمانی نوین و حاوی راهی جدید در اداره امور داخلی و روابط بین‌المللی بود.

(ج) ایران و امنیت ملی آمریکا پیش از انقلاب اسلامی

موقعیت و اهمیت راهبردی ایران در مقاطع مخلف تاریخی سبب طمع کشورها و قدرت‌های بزرگ منطقه‌ای و جهانی برای نفوذ یا سلطه بر این کشور بوده است. پس از جنگ جهانی دوم، آمریکا با توجه به قدرت نظامی و اقتصادی خود در بسیاری از مناطق جهان از جمله غرب آسیا و ایران جانشین اروپایی‌ها شد.

۲- بر مبنای راهبرد... کشور ما در سال‌های جنگ سرد و بعد از شکست آمریکا در ویتنام به ژاندارمی منطقه گمارده شد. (تالیفی)

دوستونی نیکسونی

هوارد بیچ امینی

سایرس وئس

برژینسکی

سؤال	۲		
پاسخ	الف		

۳- در جریان ملی شدن صنعت نفت، (تالیفی)

— آمریکاها در تمام مراحل نهضت همراه بودند.

— آمریکاها ابتدا از نهضت حمایت کردند و سپس

در مقابل نهضت ایستادند.

— آیت الله کاشانی به سیاست انگلیس معترض بود.

— آمریکا برای حفظ انحصار نفتی انگلیس تلاش می کرد.

آمریکایی‌ها در جریان ملی شدن صنعت نفت، ابتدا برای شکستن انحصار نفتی انگلیس در ایران از ملی شدن نفت ایران حمایت کردند اما بعدها به دلیل منافع امنیتی و منطقه‌ای خود و نیز اطمینان یافتن از اینکه انگلیسی‌ها سهم آنان را از نفت ایران خواهند داد، در مقابل نهضت ایستادند. اعتراض آیت الله کاشانی به سیاست آمریکا در اواخر دوره ترومن در این زمینه گویاست. بعد از روی کار آمدن آیزنهاور، چند مقام بلندپایه آمریکایی و انگلیسی، کودتایی را با نام رمز آژاکس که رهبری آن با روزولت بود را طراحی کردند و سپس سازمان سیا و اینتلیجنت سرویس انگلستان برای اجرای آن دست به کار شدند. (کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲).

راهبرد «نگاه نو» آیزنهاور که در نوامبر ۱۹۵۳ (۱۳۳۲) تدوین شد بر کشورهای پیرامون شوروی از جمله ایران تاکید زیادی داشت. تلاش آمریکا برای سهمین شدن در نفت ایران با قرارداد «هواردیچ-امینی» در ۲۸ شهریور ۱۳۳۳ به ثمر نشست که بین دولت ایران و کنسرسیوم بین‌المللی نفت در تهران امضا شد. براساس این پیمان، ۴۰٪ از سهام به شرکت‌های انگلیسی، ۴۰٪ به شرکت‌های آمریکایی، ۱۴٪ به شرکت رویال داچ شل (هندی-انگلیسی) و ۶٪ به نفت فرانسه داده شد. از سوی دیگر در فوریه ۱۹۵۵ (بهمن ۱۳۴۴) پیمان بغداد تحت عنوان قرارداد همکاری عراق و ترکیه با حمایت آمریکا و انگلیس امضا شد. اندکی بعد پاکستان و سپس ایران نیز بدان پیوستند. این پیمان پس از وقوع کودتای ۱۹۵۸ در عراق و خروج این کشور از آن، به پیمان مرکزی یا ستو تغییر نام داد. جان اف. کندی از حزب دموکرات آمریکا از ژانویه ۱۹۶۱ تا نوامبر ۱۹۶۳ رئیس جمهور این کشور بود. در خط مشی کندی، تاکید بر رفرف از بالا برای «جلوگیری از وقوع انقلاب در جهان سوم» و «مسابقه تسلیحاتی گسترده با اتحاد شوروی» دیده می‌شد. محمدرضا شاه در ابتدا مقابل درخواست آمریکا برای انجام رفرف ایستادگی کرد. سرانجام اصرار کندی سبب شد دکتر علی امینی که به طرفداری از آمریکا شهرت داشت، نخست وزیر شود. بعد از ترور کندی، جانشین او نیز جانسن نیز به موضوع اهمیت ایران در کسب منافع ملی و امنیتی آمریکا توجه زیادی داشت. (احیای کاپیتولاسیون و تبعید طولانی امام خمینی در پی واکنش شدید) پس از جانسن، ریچارد نیکسون از حزب جمهوری خواه از ۱۹۶۹ تا ۱۹۷۴ (استعفا به دنبال رسوایی واترگیت) رئیس جمهور آمریکا بود. تحولات بین‌المللی موجب تغییر در راهبرد امنیتی آمریکا قبل از به قدرت رسیدن ریچارد نیکسون:

۱. درگیری و شکست تحقیرآمیز آمریکا در جنگ ویتنام و نارضایتی مردم از شرکت کشور

در این جنگ

۲. پیروزی‌های بزرگ نهضت‌های رهایی‌بخش در آسیا، آفریقا و آمریکای لاتین

سؤال	۳			
پاسخ	ب			

۳. دستگیری شوروی به بمب اتمی

۴. تصمیم انگلیس به خروج از شرق سوئز تا ۱۹۷۱

براساس دکترین جدید، آمریکا دیگر در جنگ‌های محدود در اطراف شوروی مانند جنگ ویتنام شرکت نمی‌کرد بلکه مسئولیت دفاع را به خود کشورها واگذار و بدین منظور آنان را به انواع سلاح‌های پیشرفته غیراتمی مجهز می‌کرد. در منطقه ما و خلیج فارس، نیکسون و وزیر خارجه‌اش کسینجر، برای دفاع از منافع ملی و امنیتی آمریکا، بر رژیم شاه در ایران دست گذاشتند و آن را به صورت ژاندارم آمریکا در آوردند (ایران به عنوان ستون نظامی و عربستان سعودی به عنوان ستون مالی این دکترین) برخی از دلایل انتخاب ایران به عنوان ستون نظامی:

۱. مرزهای طولانی زمینی و دریایی (خزر) ایران و شوروی

۲. عضویت ایران در پیمان ستو که حلقه میانی پیمان‌های دفاعی زنجیره‌ای غرب علیه اتحاد شوروی بود

۳. موقعیت جغرافیایی ایران و قرار داشتن در سراسر سواحل شمالی خلیج فارس و تنگه هرمز

۴. جمعیت زیاد ایران نسبت به سایر کشورهای منطقه (بیش از ۳۰ میلیون از ۵۵ میلیون جمعیت منطقه)

۵. رژیم شاه تنها متحد مورد اعتماد اسرائیل در منطقه

۶. خصلت‌های بلندپروازانه محمد رضا شاه

جیمی کارتر از حزب دموکرات آخرین رئیس جمهور آمریکا تا پیش از پیروزی انقلاب اسلامی بود. کارتر برلی نشان دادن چهره‌ای مثبت از آمریکا و زدودن آثار مداخلات این کشور در جهان و ایجاد و تقویت ثبات در کشورهای وابسته به آمریکا، با ایده ((حقوق بشر)) یا به میلان گذاشتن در زمان وقوع انقلاب اسلامی، دو گروه در کاخ سفید حاضر بودند:

۱. گروه ((سایرس ونس)) وزیر خارجه که سیاست‌های ملایم‌تر را تجویز می‌کرد.

۲. گروه ((برژینسکی)) مشاور امنیت ملی کارتر که بر ایستادگی و برخورد قاطع با انقلابی‌ها تاکید داشت.

اما آمریکا به دلایل متعدد نتوانست از پیروزی انقلاب اسلامی جلوگیری کند:

۱. ضعف اطلاعاتی سازمان سیا درباره ایران

۲. درگیری آمریکا در مسئله کمپ دیوید

۳. سیاست حقوق بشر کارتر

۴. ماهیت دینی انقلاب اسلامی

۴- همه موارد زیر ازجمله دلایلی هستند که آمریکا نتوانست از پیروزی انقلاب اسلامی جلوگیری کند به

جزء (تالیفی)

ضعف اطلاعاتی سازمان سیا

سیاست حقوق بشر کارتر

ماهیت دینی انقلاب

موقعیت جغرافیایی ایران

سؤال ۴

پاسخ ۵

۵. روش‌های خاص رهبری و سازماندهی

۶. ورود مردم به صحنه و شرکت در اعتصابات و تظاهرات خیابانی و سرعت بخشیدن به انقلاب

نکته: انقلاب با دشمنان خود وارد یک مبارزه برون‌تمدنی شد (برخلاف دولتهایی مانند روسیه و چین که مبارزه آن‌ها با غرب درون‌تمدنی است و بر مبنای منافع صرفاً مادی صورت می‌گیرد)

انقلاب اسلامی و غرب

۱. کمک‌های اقتصادی به گروه‌های ضدانقلاب

۲. راه‌اندازی رسانه‌ها و وسایل تبلیغاتی از قبیل تلویزیون ماهواره‌ای و پایگاه‌های اینترنتی

۳. هم‌نوا شدن این رسانه‌ها با هم و تمرکز همزمانشان روی موضوعات تبلیغاتی واحد و نیز همکاری در واژه‌گونه نشان دادن واقعیت‌ها و بزرگ‌نمایی و کوچک‌نمایی هدفدار آن‌ها هرچند که دولت‌ها و ملت‌های دیگری نیز در جهان با سلطه‌گری و یک‌جانبه‌گرایی‌های آمریکا و سایر کشورهای غربی مخالفت می‌کنند، ایران انقلابی با ماهیت برون‌تمدنی به عنوان استوارترین معارض این دولت‌ها ظهور کرده است.

علل برخورد‌های خصمانه غرب به ویژه آمریکا با انقلاب و ایران:

۱. نتایج از دست دادن ایران در منطقه‌ای بسیار راهبردی و نفت‌خیز یعنی غرب آسیا و خلیج فارس (هارتلند)؛

از دست دادن رژیم محمدرضا شاه

فروپاشی پیمان‌های منطقه‌ای سنتو و سیتو و ایجاد خلأ قدرت برای غرب در منطقه و در نتیجه فراهم شدن زمینه رشد حرکت‌های استقلال‌خواه، اسلام‌گرا و ضدغربی

به وجود آمدن تهدیدات جدی امنیتی برای رژیم صهیونیستی

به دلیل همین موقعیت راهبردی، ایران در جنگ جهانی دوم نقش بسیار مهمی در پیروزی متفقین ایجا کرد.

۲. جامعیت ماهیت، آرمان و بازتاب‌های انقلاب اسلامی در جهان برخلاف ایدئولوژی‌های تک‌بعدی در سایر انقلاب‌های معاصر (لیبرالیسم در فرانسه، سوسیالیسم در روسیه و ناسیونالیسم در الجزایر)

۳. پیشرفت‌های علمی فناوری جمهوری اسلامی ایران؛

تبدیل شدن ایران به الگویی از پیشرفت بر مبنای استقلال برای جهانیان

قرار دادن بدون چشمداشت دستاوردهای علمی در اختیار ملت‌ها و کشورهای جهان سوم

ناکامی روسای جمهور مختلف آمریکا در قبال ایران پس از انقلاب

۱. تشکیل نیروهای «واکنش سریع» و محاصره اقتصادی ایران، کودتای نافرجام نوژه و حمله به طیس و تحریک عراق در آغاز جنگ تحمیلی در زمان ریاست جمهوری کارتر و شکست همه این تلاش‌ها

۲. راهبرد «جنگ خفیف» یعنی جنگی همه‌جانبه (اقتصادی، سیاسی، تبلیغاتی و فرهنگی) در قبال دو دولت انقلابی ایران و نیکاراگوئه در زمان ریاست جمهوری رونالد ریگان؛ برخی مشکلات نیکاراگوئه زمینه را به صورت موقت برای پیشروی ضدانقلابی‌های این کشور به سوی قدرت باز کرد. انقلابی‌ها در انتخابات بعدی ریاست جمهوری قدرت را به دست گرفتند.

پذیرفتن رسوایی مشهور به «ایران گیت» در مورد ایران؛ فرستادن مک‌فارلین مشاور امنیت ملی و التماس به ایران برای برقراری رابطه
۳. اهداف راهبرد «مهار دوگانه آمریکا» در قبال ایران و عراق در زمان ریاست جمهوری بیل کلینتون؛

تغییر در رفتار در زمینه روند صلح خاورمیانه
کمک نکردن به سازمان‌های فلسطینی و لبنانی مبارز
دست کشیدن از تکمیل نیروگاه هسته‌ای بوشهر و تعلیق فعالیت‌های هسته‌ای
آمریکا در این زمان با تصویت قانون داماتو اعلام کرد شرکت‌هایی را که بیش از ۴۰ میلیون دلار در صنایع نفت و گاز ایران سرمایه‌گذاری کنند را تحریم خواهد کرد. (باعث وام گرفتن از نهادهای بین‌المللی شد اما راه به جایی نبرد)

۴. ((محور شرارت)) خواندن ایران و راهبرد ((حمله پیش دستانه)) در دوره هشت ساله ریاست جمهوری جرج بوش پسر از حزب جمهوری‌خواه

آغاز نبردهای افغانستان و عراق با شعار ((مبارزه با تروریسم)) و با هدف ترساندن دولت‌های مخالف آمریکا (۲۲ دولت؛ ۷ دولت مهمتر؛ عراق، کره شمالی و ایران در مرکز و ایران مهم‌ترین) و زمینه‌سازی برای تبدیل نظام جهانی به نظامی تک‌قطبی تحت سیطره آمریکا
۵. ((تحریم‌های فلج‌کننده)) به یاری اتحادیه اروپایی در دوره ریاست جمهوری باراک حسین اوباما

ع مخالفت با سند برجام و اعلام خروج از آن و تشدید تحریم‌ها در دوره ریاست جمهوری دونالد ترامپ

انقلاب اسلامی در سال‌های گذشته ثابت کرده است که پایدار و خستگی ناپذیر است. به طور کلی از دست دادن ایران و نتایج ناشی از این امر، بازتاب‌های جهانی انقلاب اسلامی

و پیشرفت‌های علمی-فناوری در ایران، غربیان به ویژه آمریکایی‌ها را نسبت به آینده خود مردد ساخته و با گرفتن اعتماد به نفس از آنان، زنگ‌های خطر را برایشان به صدا در آورده است. راهبردهای غربی‌ها تا زمان فروپاشی بلوک شرق و تا مدتی پس از این فروپاشی، راهبردی فعال بود ولی امروزه آنها به دلیل شرایط مختلف منطقه‌ای و جهانی مجبور شده اند به راهبردهای منفعل تن دهند (تلاش برای حفظ موجودیت و قدرت خود نه برای تشکیل نظام تک قطبی)

نام مبحث	تعداد سؤالات در آزمون‌های سال‌های اخیر	ملاحظات
انقلاب اسلامی و تغییر در هنر سه قدرت در منطقه	.	غیرمعم

- ۱- از ..... به عنوان بازگشت به خویشتن یاد می‌شود. (تالیفی)
- ۲-۱۱ مردم سالاری دینی
- ۳- حمایت از مظلومان فلسطین
- ۴- در نظر داشتن خیر و صلاح دو دنیا
- ۵- بیداری اسلامی

نکته الف) انقلاب اسلامی، پیش‌تاز بیداری اسلامی

این بیداری در دهه‌های پایانی رژیم شاه در ایران مشاهده گردید که از آن به ((بازگشت به خویشتن)) یاد می‌شد. در این حرکت نقش روحانیون انقلابی به ویژه حضرت امام آشکار بود. انقلاب اسلامی در تمام سال‌های عمر خود بزرگ‌ترین منادی ایستادگی در برابر سلطه‌جویی‌های غربیان به ویژه آمریکا بوده است. هر یک از رؤسای جمهوری آمریکا از دموکرات گرفته تا جمهوری‌خواه با ورود به کاخ سفید، راهبرد یا راهبردهای مبارزاتی خاصی در مقابل ایران پیش گرفتند اما با پایان دوره بدون موفقیتی درخور آن را با خود بردند. در بیان بازتاب‌های انقلاب اسلامی باید به محتوا و جامعیت آرمان انقلاب اسلامی و نقش و چگونگی رهبری انقلاب توجه ویژه‌ای داشته باشیم. اسلام بدون فراموشی نیازهای بشر با داشتن دیدگاهی صحیح از ماهیت، استعدادها و نیازهای انسان و با در نظر داشتن خیر و صلاح دو دنیا او را به سوی سعادت رهنمون می‌کند.

در مورد نقش قاطع و تاثیرگذار رهبری به این سخنان امام اشاره می‌کنیم:

ما از مظلوم دفاع می‌کنیم و بر ظالم می‌تازیم.

ما باید در صدور انقلابمان به جهان کوشش کنیم.

اگر نیت خالص باشد، انقلاب به همه جا می‌رسد.

در همین راستا انقلاب اسلامی از مظلومان فلسطینی حمایتی همه‌جانبه نمود و مسئله فلسطین را مسئله مرکزی جهان اسلام خواند. از سوی دیگر به نمایش گذاردن نقش مردم در صحنه سیاسی (مردم‌سالاری دینی)، سیاست خارجی مستقل و پیشرفت‌های بزرگ در علم و فناوری و اقتصاد، زمینه‌ساز بازتاب بیشتر انقلاب اسلامی بوده است. امروزه بیداری اسلامی و گسترش اسلام در سطح جهان دیده می‌شود.

ب) جغرافیای سیاسی منطقه

سؤال	۱			
پاسخ	د			

دلایل اهمیت منطقه ما:

- ۱- محل تلاقی سه قاره اروپا، آسیا و آفریقا
- ۲- محل ظهور ادیان الهی به ویژه اسلام و موقعیت مرکزی شهرهای مقدس مکه و مدینه
- ۳- منابع بسیار غنی گاز و نفت
- ۴- تعهد غربی‌ها در دفاع از امنیت رژیم صهیونیستی

ج) هندسه قدرت در منطقه (پیش از انقلاب اسلامی تا آغاز موج سوم بیداری اسلامی)

در نظام دوقطبی بیشتر کشورهای منطقه در اردوگاه غرب قرار داشتند. یمن جنوبی، افغانستان، لیبی و سوریه نیز در اردوگاه شرق بودند و اندکی پس از پیروزی انقلاب اسلامی، روس‌ها دست به مداخله نظامی در افغانستان زدند ایران به یاری مجاهدین افغانی گروه‌های هشت‌گانه شیعه و هفت‌گانه سنی شتافت. روس‌ها در این نبرد شکست خوردند و مسئله افغانستان به زخم چرکینشان تبدیل شد. با فروپاشی شوروی و بلوک شرق، هندسه قدرت در منطقه دستخوش تغییراتی شد:

۱. به قدرت رسیدن مجاهدان افغانی و ایجاد جنگ داخلی علیه یکدیگر
۲. اتحاد یمن جنوبی و شمالی و تشکیل کشور یکپارچه یمن
۳. پدید آمدن گرجستان، آذربایجان و ارمنستان در قفقاز و ترکمنستان، قزاقستان، ازبکستان، تاجیکستان و قرقیزستان در آسیای مرکزی (بهبود وضعیت در جغرافیای سیاسی ایران به دلیل حائل شدن کشورهایی میان ایران و روسیه)

مسئله تأثیرگذار بر جغرافیای سیاسی منطقه، شکست رژیم صهیونیستی در نبرد ۱۹۸۲ لبنان بود. این رژیم در نبرد با حزب الله (۳۳ روزه) و حماس (۲۲ روزه) دچار شکست گردید. این شکست‌ها به دلیل کمک‌های ایران و الهام‌گیری لبنانی‌ها و فلسطینی‌ها از انقلاب اسلامی بود. پیروزی این دو تصویری که در مورد قدرت رژیم صهیونیستی در اذهان مردم منطقه وجود داشت را فرو ریخت و ملت‌ها را در مقابل دولت‌های وابسته که عملاً حامی این رژیم بودند قرار داد.

پس از پیروزی انقلاب، احزاب و گروه‌های اسلامی در کشورهای مختلف عربی پدید آمدند که نقش بارزی در حرکت فعلی در این کشورها داشتند. (بیداری اسلامی)

هندسه قدرت در منطقه پیش از وقوع موج سوم بیداری اسلامی:

۱. قرار گرفتن مصر (مهم‌ترین کشور عربی) در جبهه رژیم صهیونیستی با خیانت انور سادات به فلسطین و امضای معاهده کمپ دیوید در ۱۹۷۸
- ادامه دادن مسیر سادات توسط جانشینش مبارک تا سرنگونی در انقلاب ۲۰۱۱
۲. دیگر کشورهای شمالی آفریقا؛
- وابستگی تونس، مراکش و الجزایر به غربیان

همراهی قذافی با غرب و تسلیم در برابرشان در برنامه هسته‌ای خود و هماهنگ شدن لیبی با سایر دولت‌ها در منطقه

حرکت سودان در چارچوب بیداری اسلامی با کودتای عمرالبشیر
۳. در شرق مدیترانه؛

- گرایش اسلامی در لبنان و فلسطین تحت‌تاثیر انقلاب اسلامی ایران
- قدرت گرفتن اسلام‌گرایان میانه‌رو و لیبرال در ترکیه (قرار گرفتن برخی سران حکومتی در جبهه ارتجاع عرب و رژیم صهیونیستی و در مقابل سوریه) (تبدیل ترکیه به سرپل ورود تکفیری‌ها) و ایجاد تردیدهایی جدی در اسلام‌گرایان
۴. آزادی عمل غرب و آمریکا در عراق

رژیم مورد اعتماد رژیم صهیونیستی ملک عبدالله در اردن
۵. حاشیه جنوبی خلیج فارس؛
وابستگی همیشه عربستان به غرب و دفاع از حضور بیگانگان در منطقه
تشکیل شورای همکاری خلیج فارس توسط ۶ کشور حاشیه جنوبی خلیج فارس پس از پیروزی انقلاب برای مبارزه با امواج آن

کنترل رفت‌وآمد ایرانیان و شیعیان در حاشیه جنوبی خلیج فارس
خصمانه‌ترین سیاست‌ها توسط عربستان، امارات، قطر و بحرین در قبال ایران اسلامی (البته قطر پیش از حرکت فعلی بیداری اسلامی در جهان عرب قدری میانه‌رو شد اما سپس با غرب همراه گشت و در مسئله سوریه به کمک تروریست‌ها شتافت و وابستگی خود به غرب و رژیم اشغالگر قدس را آشکارتر ساخت)
رژیم‌های وابسته به غرب در یمن، کویت و عمان (عمانی‌ها دست‌کم در ظاهر روش نرم‌تری را مقابل انقلاب اسلامی در پیش گرفتند)
(د) هندسه کنونی قدرت در منطقه

۱. شمال آفریقا

دلایل اهمیت راهبردی و ژئوپلیتیک:

۱. واقع شدن در جنوب قاره اروپا در آن طرف دریای مدیترانه و حساس بودن اروپائیان نسبت به تحولات آن (ناآرامی در آن می‌تواند مناطق هم‌جو را تحت تاثیر قرار دهد)

۲. همسایگی از طریق مصر با رژیم صهیونیستی

۳. منابع غنی انرژی فسیلی

در مصر انقلابی‌ها در ۲۰۱۱ رژیم حسنی مبارک (دیکتاتور وابسته به غرب و طرفدار رژیم صهیونیستی) را سرنگون کردند اما غرب به دلیل اهمیتی که برای حفظ منافع خود در این

کشور قائل بود، تلاش گسترده‌ای نمود تا نیروهای شرب‌گرا و بازماندگان رژیم سابق را به مرکز قدرت بازگرداند.

در تونس انقلاب علیه حکومت ((بن علی)) به نتیجه رسید و اسلام‌گرایان به ویژه گروه ((النهضة)) به رهبری راشد الغنوشی که مشهور به طرفداری از انقلاب اسلامی ایران بود به قدرت رسیدند. متأسفانه رهبران انقلابی تونس بعدها به پذیرش نوعی اسلام پاورال تن دادند و با پذیرفتن سکولاریسم و عمل‌گرایی و همزیستی با غرب، از ارزش‌های اسلامی تا حدودی فاصله گرفتند (همچنان شرایط بالقوه بالایی برای پیگیری ارزش‌های اسلامی داراست)

در لیبی در هفته‌های پایانی حکومت سرهنگ قذافی، غربی‌ها وقتی دیدند انقلابی‌ها شهر بنغازی در شرق این کشور را مسلحانه تصرف نمودند، از ترس اینکه کنترل اوضاع از دست برود و حرکت مسلحانه تمام شمال آفریقا را درنوردد، عجلولانه و تحت عنوان فریب‌کارانه دفاع از مردم لیبی علیه سرهنگ قذافی، موضوع را به شورای امنیت سازمان ملل بردند و با اخذ مجوز از این شورا، در این کشور دست به مداخله نظامی زدند (روس‌ها بعداً اعتراف کردند که وتو نکردن آن‌ها در این مسئله اشتباه بوده و دیگر در قضایای منطقه با غرب همراه نخواهند شد) ترکیب پارلمان در لیبی نشان می‌دهد که هم‌اکنون حکومت آن آمیزه‌ای از نیروهای انقلابی قبلی و غرب‌گراهاست. مقامات حکومت انقلابی اعلام کرده‌اند که خواستار اجرای شریعت اسلامی و طرفدار فلسطینی‌ها هستند.

در الجزایر اسلام‌گرایان توانستند در انتخابات شوراهای شهرداری و پارلمانی اکثریت آرا را بدست آورند اما با کنار گذاشته شدن شاذلی بن جدید و روی کار آمدن بوذیاف، علیه آن‌ها کودتایی صورت گرفت. با آغاز حرکت کنونی بیداری اسلامی دولت این کشور از برخی کشورهای غربی فاصله گرفت و به ایران اسلامی نزدیک شد.

در سودان اسلام‌گرایان چندین سال پیش از آغاز حرکت کنونی بیداری اسلامی در جهان عرب قدرت را به دست گرفته بودند. عربستان به دلیل نیاز اقتصادی سودان توانست دولتش را در مسئله یمن با خود همراه کند.

۲. شرق مدیترانه

این منطقه دربرگیرنده لبنان، فلسطین، ترکیه و سوریه است. در دو کشور لبنان و فلسطین ظهور حزب‌الله و حماس، صحنه سیاسی را به نفع نیروهای انقلابی تغییر داده است. پس از آغاز موج جدید بیداری اسلامی، رژیم صهیونیستی و ارتجاع عرب دست به کار شدند تا با تبدیل تهدید به فرصت نظام سیاسی سوریه را ساقط کنند. امروزه بعد از حدود ۶ سال نبرد در سوریه، تروریست‌ها در حال فروپاشی و زوال کامل هستند و ارتش سوریه در حال

همراهی قذافی با غرب و تسلیم در برابرشان در برنامه هسته‌ای خود و هماهنگ شدن لیبی با سایر دولت‌ها در منطقه

حرکت سودان در چارچوب بیداری اسلامی با کودتای عمرالبشیر
۳. در شرق مدیترانه؛

- گرایش اسلامی در لبنان و فلسطین تحت‌تاثیر انقلاب اسلامی ایران
- قدرت گرفتن اسلام‌گرایان میانه‌رو و لیبرال در ترکیه (قرار گرفتن برخی سران حکومتی در جبههٔ ارتجاع عرب و رژیم صهیونیستی و در مقابل سوریه) (تبدیل ترکیه به سرپل ورود تکفیری‌ها) و ایجاد تردیدهایی جدی در اسلام‌گرایانشان
۴. آزادی عمل غرب و آمریکا در عراق

رژیم مورد اعتماد رژیم صهیونیستی ملک عبدالله در اردن
۵. حاشیه جنوبی خلیج فارس؛

وابستگی همیشه عربستان به غرب و دفاع از حضور بیگانگان در منطقه
تشکیل شورای همکاری خلیج فارس توسط ۶ کشور حاشیهٔ جنوبی خلیج فارس پس از پیروزی انقلاب برای مبارزه با امواج آن

کنترل رفت‌وآمد ایرانیان و شیعیان در حاشیهٔ جنوبی خلیج فارس
خصمانه‌ترین سیاست‌ها توسط عربستان، امارات، قطر و بحرین در قبال ایران اسلامی (البته قطر پیش از حرکت فعلی بیداری اسلامی در جهان عرب قدری میانه‌رو شد اما سپس با غرب همراه گشت و در مسئلهٔ سوریه به کمک تروریست‌ها شتافت و وابستگی خود به غرب و رژیم اشغالگر قدس را آشکارتر ساخت)

رژیم‌های وابسته به غرب در یمن، کویت و عمان (عمانی‌ها دست‌کم در ظاهر روش نرم‌تری را مقابل انقلاب اسلامی در پیش گرفتند)
د) هندسهٔ کنونی قدرت در منطقه

۱. شمال آفریقا

دلایل اهمیت راهبردی و ژئوپلیتیک:

۱. واقع شدن در جنوب قارهٔ اروپا در آن طرف دریای مدیترانه و حساس بودن اروپائیان نسبت به تحولات آن (ناآرامی در آن می‌تواند مناطق هم‌جو را تحت تاثیر قرار دهد)

۲. همسایگی از طریق مصر با رژیم صهیونیستی

۳. منابع غنی انرژی فسیلی

در مصر انقلابی‌ها در ۲۰۱۱ رژیم حسنی مبارک (دیکتاتور وابسته به غرب و طرفدار رژیم صهیونیستی) را سرنگون کردند اما غرب به دلیل اهمیتی که برای حفظ منافع خود در این

کشور قائل بود، تلاش گسترده‌ای نمود تا نیروهای غرب‌گرا و بازماندگان رژیم سابق را به مرکز قدرت بازگرداند.

در تونس انقلاب علیه حکومت ((بن علی)) به نتیجه رسید و اسلام‌گرایان به ویژه گروه ((النهضة)) به رهبری راشد الغنوشی که مشهور به طرفداری از انقلاب اسلامی ایران بود به قدرت رسیدند. متأسفانه رهبران انقلابی تونس بعدها به پذیرش نوعی اسلام پلورال تن دادند و با پذیرفتن سکولاریسم و عمل‌گرایی و هم‌زیستی با غرب، از ارزش‌های اسلامی تا حدودی فاصله گرفتند (همچنان شرایط بالقوه بالایی برای پیگیری ارزشهای اسلامی داراست)

در لیبی در هفته‌های پایانی حکومت سرهنگ قذافی، غربی‌ها وقتی دیدند انقلابی‌ها شهر بنغازی در شرق این کشور را مسلحانه تصرف نمودند، از ترس اینکه کنترل اوضاع از دست برود و حرکت مسلحانه تمام شمال آفریقا را درنوردد، عجولانه و تحت عنوان فریب‌کارانه دفاع از مردم لیبی علیه سرهنگ قذافی، موضوع را به شورای امنیت سازمان ملل بردند و با اخذ مجوز از این شورا، در این کشور دست به مداخله نظامی زدند. (روس‌ها بعداً اعتراف کردند که وتو نکردن آن‌ها در این مسئله اشتباه بوده و دیگر در قضایای منطقه با غرب همراه نخواهند شد) ترکیب پارلمان در لیبی نشان می‌دهد که هم‌اکنون حکومت آن آمیزه‌ای از نیروهای انقلابی قبلی و غرب‌گراهاست. مقامات حکومت انقلابی اعلام کرده‌اند که خواستار اجرای شریعت اسلامی و طرفدار فلسطینی‌ها هستند.

در الجزایر اسلام‌گرایان توانستند در انتخابات شوراهای شهرداری و پارلمانی اکثریت آرا را بدست آورند اما با کنار گذاشته شدن شاذلی بن جدید و روی کار آمدن بوذیاف، علیه آن‌ها کودتایی صورت گرفت. با آغاز حرکت کنونی بیداری اسلامی دولت این کشور از برخی کشورهای غربی فاصله گرفت و به ایران اسلامی نزدیک شد.

در سودان اسلام‌گرایان چندین سال پیش از آغاز حرکت کنونی بیداری اسلامی در جهان عرب قدرت را به دست گرفته بودند. عربستان به دلیل نیاز اقتصادی سودان توانست دولتش را در مسئله یمن با خود همراه کند.

۲. شرق مدیترانه

این منطقه دربرگیرنده لبنان، فلسطین، ترکیه و سوریه است. در دو کشور لبنان و فلسطین ظهور حزب‌الله و حماس، صحنه سیاسی را به نفع نیروهای انقلابی تغییر داده است. پس از آغاز موج جدید بیداری اسلامی، رژیم صهیونیستی و ارتجاع عرب دست به کار شدند تا با تبدیل تهدید به فرصت نظام سیاسی سوریه را ساقط کنند. امروزه بعد از حدود ۶ سال نبرد در سوریه، تروریست‌ها در حال فروپاشی و زوال کامل هستند و ارتش سوریه در حال

پاکسازی این کشور است. در جریان این نبردها روس‌ها بارها اعلام نمودند که از تجربه لیبی درس گرفته و با غرب در شورای امنیت همراه نخواهند شد. حمایت ترکیه از وارد کردن تروریست‌ها به سوریه به عنوان سرپل از حدود ۹۰ کشور، ادعاهای قبلی اردوغان نخست وزیر ترکیه مبنی بر حمایت از فلسطین را خدشه‌دار نمود. به طور کلی گروه‌های تکفیری که دست‌آموز آمریکا، رژیم صهیونیستی و ارتجاع عرب هستند، در منطقه به خط مقدم غرب در مقابل انقلاب اسلامی بدل شدند.

در میانه دو منطقه شرق مدیترانه و خلیج فارس دو کشور عراق و اردن قرار می‌گیرند البته عراق یک کشور خلیج‌فارسی نیز هست. ناتوانی آمریکا از تحمیل قرارداد امنیتی به عراق (مخالفت صریح آیت‌الله سیستانی) و شکست در عراق، این کشور را سرافکننده از عراق خارج کرد، هر چند جمعیتی در حدود ۱۵۰۰۰ نفر را تحت عنوان کارمندان سفارت آمریکا در عراق نگه داشت. با این اشتباه راهبردی، آمریکا در مقابل نظام سیاسی جدید عراق قرار گرفت و پس از سوریه، راه را برای گسترش گروه‌های تکفیری مانند داعش در این کشور باز کرد عوامل نجات عراق:

۱. ورود مشاوران ایرانی به عراق

۲. سازمان‌دهی نیروهای مردمی عراق از سوی این مشاوران

۳. ورود رزمندگان حشدالشعبی به صحنه‌های نبرد و ...

امروزه آمریکا در فکر آن است که پرده‌های جدیدی از نقشه‌های خود را ضدسوریه به روی صحنه بیاورد (حمایت کردهای سوریه) در اردن نیز پس از آغاز موج جدید بیداری اسلامی، انقلابی‌ها با حکومت ملک عبدالله به مبارزه پرداختند اما با گذشت زمان ناآرامی‌ها فروکش کرده است.

۳. منطقه خلیج فارس

به جز عراق که در خلیج فارس سواحل اندکی دارد، حاشیه خلیج فارس شش کشور عربستان، امارات، قطر، بحرین، عمان و کویت را شامل می‌شود. یمن نیز در شبه‌جزیره عربستان واقع شده که به نحوی با این منطقه مرتبط است. با شروع حرکتهای انقلابی ناشی از موج سوم بیداری اسلامی، دو کشور بحرین و یمن نیز در انقلاب و ناآرامی فرو رفتند. در بحرین که مقر ناوگان پنجم آمریکا است، انقلاب و ناآرامی با وجود مداخله نظامی عربستان با قدرت ادامه یافته است. حاکمان بحرین اخیراً از انقلابی‌ها حتی سلب تابعیت می‌کنند (مثل آیت‌الله شیخ نعیم قاسم رهبر تحولات انقلابی این کشور) در یمن بعد از درگیری‌ها و مداخلات نظامی عربستان و امارات، در انتخاباتی فرمایشی معاون علی عبدالله صالح قدرت را در دست گرفت و با وعده‌هایی که داد تا حدودی آرامش را بازگرداند اما این کشور که حتی پیش از تحولات

اخیر شاهد بی‌ثباتی توسط ((زیدی‌ها)) یا ((شیعیان الحوثی)) در قسمت‌های شیعه‌نشین بود بار دیگر در ناآرامی‌ها فرور رفت ولی این بار به رهبری ((انصارالله)) که مواضعی مشابه با انقلاب اسلامی دارد. انصارالله ابتدا ((صنعا)) را تسخیر کرد و سپس ((عدن)) و سراسر کشور را در اختیار گرفت. در این زمان (فروردین ۱۳۹۴) ارتجاع عرب به سرکردگی عربستان و با حمایت کاخ سفید و رژیم صهیونیستی از طریق هوایی حملات بی‌منطقی را ضد مردم بی‌دفاع یمن آغاز کرد. در حال حاضر یمن در اختیار انصارالله (مناطق اصلی از جمله یمن شمالی و صنعا) منصور هادی (عامل عربستان) و القاعده قرار دارد (این دو هر کدام بر بخشی از یمن جنوبی حاکم‌اند) برای اولین بار پس از پیروزی انقلاب اسلامی، نیروهای معارض ارتجاع عرب جای پای مهمی در شبه‌جزیره عربستان یافته‌اند. انصارالله توان حمله موشکی و پهپادی گسترده به ریاض و دیگر پایتخت‌های دولت‌های معارض، مراکز نفتی، نفتکش‌ها، ناوچه‌های نظامی و فرودگاه‌ها را به دست آورده است.

در عربستان به ویژه در ایالت‌های شرقی که محل ذخایر نفتی و نیز مقر شیعیان است، تظاهرات و ناآرامی‌های گسترده‌ای دیده می‌شود و دولت نیز همواره با خشونت زیاد همه آن‌ها را سرکوب می‌کند. بسیاری از تحلیلگران سیاسی معتقدند رژیم عربستان مدت زیادی نخواهد ماند زیرا پیر و فرتوت شده و به طور پیاپی دست به اشتباهات فاحش می‌زند. همچنین نقش عربستان در ایجاد و حفظ گروه‌های تکفیری و کمک به آنها برای جهانیان هرروز مشخص‌تر می‌شود و عربستان را در نظر افکار عمومی جهانی و مسلمانان بیش از پیش منفور می‌سازد.

نکته مهم در مورد منطقه خلیج فارس، افزایش روزافزون قدرت جمهوری اسلامی ایران است. بدین ترتیب اهرم خلیج فارس برای کشور ما به برگ برنده‌ای تبدیل در مسائل راهبردی جهانی تبدیل گردیده است که از طریق آن می‌توانیم در مقابل زورگویی‌های نظام سلطه جهانی بایستیم.

بخش چهارم: چند مقوله برای دستیابی به آینده مطلوب

۱. نظام سیاسی زمانی می‌تواند هویت و موجودیت خود را حفظ کند که دشمنان و غیرمعتقدانش نتوانند در آن نفوذ نمایند و مناصب آن را اشغال کنند.
۲. از آنجا که امروزه غربیان به ویژه آمریکا ضربه زدن به اقتصاد کشورمان را انتخاب کرده‌اند (به دلیل ناتوانی در موارد دیگر)، توجه و تمرکز بر اقتصاد مقاومتی کشور را در مقابل تحریم و مانند آن بیمه می‌کند.

۲- اقتصاد مقاومتی کدام حربه غرب را خنثی

می‌کند؟ (تالینی)

☒ تحریم

☒ حمله نظامی

☒ حمله رسانه‌ای

☒ تبدیل برجام به تهدید

سؤال ۲
پاسخ الف

نام میراث	تعداد سؤالات در آزمون های سال های اخیر	ملاحظات
گردش خواص سیاسی شایسته	.	مهم

نظام سیاسی باید منصب های سیاسی، فرهنگی، اقتصادی و مانند آن را به افراد شایسته واگذار کند تا موفقیت نظام و در نتیجه رضایت عمومی و ثبات سیاسی استمرار و افزایش یابد. هر نظام زمانی دارای ثبات است که کارویژه های خود را به خوبی انجام دهد و با دیگر نظام های فرعی جامعه تبادل داشته باشد؛ ضمن آنکه باید میان حوزه های اصلی نظام اجتماعی نیز ناهماهنگی و عدم تعادل شدید وجود نداشته باشد بنابراین عملکرد نخبگان سیاسی حاکم، اصلی مهم در ثبات سیاسی است؛ به این معنا که در نظام گردش خواص، معیار ثبات سیاسی، پایداری و تعهد به ارزش ها و عدم انحراف از آن هاست.

شاخص های شایستگی خواص سیاسی

بررسی آیه قرآنی، خطبه ها و نامه های نهج البلاغه و اصول قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران بیان کننده این نکته است که نظام جمهوری اسلامی ایران برای تحقق اهداف متعالی اسلام و آرمان های انقلابی مردم مسلمان ایران، سازوکار و بسترهای مناسب و قانونمندی برای قرار گرفتن کارگزاران لایق و خواص شایسته در مسند قدرت سیاسی و اجتماعی، فراهم کرده است.

۱- شاخص های شایستگی در حوزه اخلاقی و رفتاری

۱. مهربانی و مردم داری، سخت دل نبودن و نرمی یا مردم گشت و بخشش، خیرخواهی
۲. انصاف در رفتار، نیک گوئی و نیک رفتاری و پرهیز از عیب جوئی
۳. پرهیز از رشوه گیری، طغیان نکردن، چشم طمع به اموال دیگران نداشتن و بخیل نبودن
۴. بیان حقایق و واقعیت ها بر مبنای مصالح، شهادت به حق دادن و راست گوئی
۵. صبر و سعه صدر داشتن، فرو بردن خشم و شکایتی در سختی ها
۶. بی نیازی از خلق، توکل به خدا و دوری از افراد نابالیه قلسد و فته گر
۷. شتاب در کار خیر همراه با دقت در عمل، برخورداری از اصالت و داشتن سلامت ختولدگی

۲- شاخص های شایستگی در حوزه اقتصادی و مالی

۱. برخورداری از سلامت مالی و سابقه خوب، امانت داری و پرهیز از مال حرام و شیفته
۲. حفظ بیت المال و اموال عمومی و مصرف صحیح آن ها، پرهیز از اسراف و رعایت صرفه جویی در مصرف و بهر دوری
۳. انفاق به محرومان و نیازمندان
۴. قناعت پیشگی

۱- شهادت دادن به حق و راست گوئی از جمله شاخص های شایستگی در حوزه — است. (تالیفی)

☒ اعتقادی و معنوی

☒ اخلاقی و رفتاری

☒ مدیریتی

☒ اقتصادی و مالی

۲- قناعت پیشگی از جمله شاخص های شایستگی در حوزه — است. (تالیفی)

☒ اعتقادی و معنوی

☒ اخلاقی و رفتاری

☒ مدیریتی

☒ اقتصادی و مالی

سوال	۱	۲
پاسخ	ب	د

نام مهفت	تعداد سؤالات در آزمون های سال های اخیر	ملاحظات
تهدیدات اقتصادی علیه انقلاب اسلامی	.	مهم

در دنیای جدید، انقلاب اسلامی ایران به اصلی ترین و قوی ترین چالشگر سلطه طلبی آمریکا تبدیل شده و در ایجاد بحران های مختلف فکری، فلسفی، اقتصادی و سیاسی در غرب تاثیر داشته است.

غربی ها و آمریکا برای دستیابی به اهداف خود از روش های مختلفی بهره می گیرند:

۱. تحریم اقتصادی

۲. بلوکه کردن دارایی های ایران

۳. تحریم تسلیحاتی در زمان جنگ تحمیلی

۴. کودتای نظامی مثل کودتای نوژه

۵. حمله نظامی به طبرس

۶. جنگ تحمیلی و ...

الف) هدف آمریکا، مهار جمهوری اسلامی ایران

پاسخ غربی ها معمولاً برای مهار پیشروی دشمنان خود از سه حربه حمله نظامی، حملات رسانه ای و تبلیغاتی و تحریم های اقتصادی بهره می گیرند و واضح است که آن ها استفاده از حربه نظامی را به دلیل کوتاه تر بودن احتمالی زمان آن و برای ایجاد ترس در اولویت قرار می دهند. اما این روش کارایی خود را در برابر انقلاب اسلامی ایران از دست داده است هر چند این به معنای نادیده گرفتن احتمال حمله نظامی در شرایط بسیار خاص و در زمان قدرت گرفتن برخی افراد نیست.

پاسخ عوامل اقتدار بین المللی جمهوری اسلامی ایران

۱. انقلابی مقدس و حق طلبانه دارای نظام مقتدر مردم سالار دینی با اصول و اهداف و ارزش های ویژه و ساختار خاص و حضور مخلصانه و دائمی مردم انقلابی در صحنه به همراه نیروهای مسلح انقلابی (سپاه و نیروی انتظامی و ارتش و بسیج)
۲. پیشرفت در زمینه فناوری های غیرنظامی و نظامی - دفاعی
۳. کشوری خیلی بزرگ براساس دسته بندی پاندر، عدم امکان محاصره کامل آن به دلیل وجود همسایگان زیاد و کوهستانی بودن (مساعد بودن برای دفاع)
۴. موقعیت جغرافیایی (در غرب آسیا و پیوند دهنده کشورهای شمالی، جنوبی، شرقی و غربی) و در اختیار داشتن دریای خزر، خلیج فارس، تنگه هرمز و دریای عمان
۵. علت وجودی نظام جمهوری اسلامی ایران (مبانی صحیح فکری - فلسفی، هستی شناختی، انسان شناختی و معرفت شناختی) در مقایسه با نظام های لیبرال

۱- غربی ها برای مهار پیشروی دشمنان خود از ۳ حربه حمله نظامی، حملات رسانه ای و ... بهره می گیرند و بین این سه مورد - را به دلیل کوتاه تر بودن احتمالی زمان آن در اولویت قرار می دهند. (تألیفی)

الف تحریم های اقتصادی - تحریم های اقتصادی

ب تحریم تسلیحاتی - حمله نظامی

ج تحریم تسلیحاتی - حمله رسانه ای

د تحریم های اقتصادی - حمله نظامی

۲- کدامیک از موارد زیر از عوامل اقتدار بین المللی جمهوری اسلامی ایران نیست؟ (تألیفی)

الف منابع معدنی متنوع

ب موقعیت جغرافیایی و دسترسی به دریای عمان و آب های آزاد

ج قرارگیری در درسته بندی کشورهای متوسط (براساس دسته بندی پاندر)

د وجود مبانی صحیح فکری - فلسفی در نظام

سؤال	۱	۲
پاسخ	د	ج

ع منابع معدنی متنوع

پاسخ امروزه نبرد از میدان نظامی به میدان اقتصادی به علاوه نبرد رسانه‌ای منتقل شده است. روی آوردن به اقتصاد مقاومتی به معنای سازمان‌دهی مجدد «اقتصاد داخلی» و «روابط اقتصادی با خارج» است. رهبر برای حل مشکلات اقتصادی کشور تاکنون بارها تاکید کرده است که باید نگاهمان به درون و امکانات داخلی کشور باشد و در این خصوص باید اقتصاد را قوی کنیم.

نکته: دانش محوری از جمله دستیابی به اقتصاد دانش‌بنیان که از مهم‌ترین زیرساخت‌های اقتصادی برای پیشرفت هر کشور است.

ایشان در علل ابلاغ سیاست‌های کلی اقتصادی به ۴ مورد اشاره کردند:

۱. ظرفیت‌های فراوان مادی و معنوی کشور

۲. لزوم حل مشکلات مزمن و دیرپای اقتصادی

۳. مقابله با تحریم‌ها

۴. کاهش کامل تاثیرپذیری اقتصاد کشور از اقتصاد جهانی

راه‌های ضربه‌زدن اقتصادی به تحریم‌کنندگان:

۱. فراهم آوردن شرایط برای افزایش بهای جهانی نفت

۲. تلاش‌های دیپلماتیک ویژه و همکاری با کشورهای دوست برای دور زدن تحریم‌ها

چگونگی اقدام و عمل در اقتصاد مقاومتی:

۱۰ وظیفه عملی ابلاغ شده توسط رهبر:

۱. لزوم شناسایی فعالیت‌ها و زنجیره‌های اقتصادی مزیت‌دار کشور و تمرکز مسئولان دولتی بر آنها

۲. زنده کردن تولید داخلی از جمله از طریق شنیدن سخن انتقادکنندگان

۳. تضعیف نکردن تولید داخلی با خریدها و واردات کالا از خارج

۴. مدیریت درست منابع مالی که از خارج وارد می‌شود از قبیل پول فروش نفت و بازگشت پول‌های بلوکه‌شده در زمان تحریم

۵. دانش بنیان شدن بخش‌های مهم اقتصادی مانند مراکز تولید موتور خودرو، هواپیما، کشتی و قطار و تولید کالاهای باکیفیت

۶. احیای بخش‌های مهم تولیدی کشور مانند مراکز ساخت نیروگاه و پتروشیمی

۷. مشروط شدن معاملات خارجی به انتقال فناوری به جای واردات کالاهای ساخته‌شده

۸. مبارزه جدی با فساد، ویژه‌خواری و قاچاق

۹. ارتقای بهره‌وری انرژی

۳- کاهش وابستگی به فروش نفت و اصلاح الگوی مصرفی از جمله مولفه‌های سیاست‌های ..... به بیان مقام معظم رهبری است. (تالیفی)

پاسخ جهش تولید

پاسخ اقتصاد مقاومتی

پاسخ مدیریت جهادی

پاسخ رونق تولید

سؤال	۳			
پاسخ	ب			

۱. نگاه ویژه به صنایع کوچک و متوسط و راهاندازی و تقویت صنایعی که تعطیل شده‌اند. چرا باید در اجرای اقتصاد مقاومتی به سوی اقدام و عمل جدی و کامل برویم؟
۲. تاکنون ما از تفکر انقلابی، موقعیت راهبردی و امکانات وسیع کشور برای برنامه‌ریزی و اجرای اقتصاد مقاومتی استفاده کافی و کامل نکرده‌ایم.
۳. جز اقتصاد مقاومتی هیچ راه موفقیت‌آمیز دیگری در برابر خود نداریم.
۴. اجرای اقتصاد مقاومتی امکان‌پذیر است.
۵. این راهبرد به پیروزی در برابر زیاده‌خواهی‌های غرب می‌انجامد.
۶. اقتصاد مقاومتی آخرین حربه غرب یعنی تحریم را از او می‌گیرد.
۷. این راهبرد، مقاصد غربی‌ها برای تبدیل برجام به تهدید دائمی ناکام می‌گذارد.

نام مبحث	تعداد سؤالات در آزمون‌های سال‌های اخیر	ملاحظات
بایسته‌های رفتاری کشور در دوره پسایرپام	.	غیرمعموم

الف) اهداف متفاوت جمهوری اسلامی ایران و آمریکا از توافق برجام
بی‌تردید هدف جمهوری اسلامی ایران از مذاکره و توافق با ۵+۱ به ویژه آمریکا و اتحادیه اروپا، لغو تحریم‌های ظالمانه آنهاست. هدف غربی‌ها (هدف ظاهری: مسئله هسته‌ای ایران):

۱. به دست آوردن روزنه‌های مطمئن ارتباط و نفوذ به منظور حل همه مشکلات خود در منطقه
  ۲. تضعیف قدرت منطقه ای و جهانی جمهوری اسلامی
  ۳. ایجاد مشکلات داخلی در ایران
- در این باره رهبر فرزانه انقلاب در سخنرانی‌های خود بارها بر لزوم ایستادگی در مقابل تلاش‌های آمریکا برای نفوذ تاکید نموده و با قاطعیت فرمودند که با آمریکا مذاکره‌ای نداریم. آمریکا در صدد بوده است:
۱. اجرای قطعنامه ۲۲۳۱ شورای امنیت سازمان ملل متحد و جلوگیری از ارسال سلاح توسط ایران به دوستان انقلاب اسلامی و محدود کردن آنها
  ۲. ممانعت از آزمایش موشک‌های بالستیک ایران به بهانه توانایی حمل کلاهک هسته‌ای
  ۳. جمع آوری اطلاعات از طریق کنترل خرید و مصرف کالاهای به اصطلاح دوماصوره، گسیل مأموران آژانس بین‌المللی انرژی هسته‌ای به جمهوری اسلامی ایران و بازدید از مراکز هسته‌ای و نظامی
- ب) راهکارهای خنثی نمودن تهدیدات غربیان
۱. اجرای کامل و قاطع اقتصاد مقاومتی
  ۲. لزوم تقویت نیروهای همسو با انقلاب اسلامی
- کمک به این نیروها چه سیاسی و چه لجستیک و حتی در مواقع لزوم به دلیل ابعاد سمبلیک مسئله، به صورت آشکارا جلوگیری از هرگونه اتحاد دولت‌ها در منطقه ضد محور مقاومت

ملاحظات	تعداد سوابقات در آزمون های سال های اخیر	نام مبحث
غیر مهم	.	مزیت های جغرافیایی سیاسی و ژئوپلیتیک جمهوری اسلامی ایران و تاثیر آن بر اقتدار بین المللی کشور

موقعیت های پنج گانه:

موقعیت ریاضی: منطقه معتدل مایل به گرم و کاسته شدن از شدت گرما از جنوب به شمال

موقعیت نسبی: مرز خشکی با ۷ کشور و مرز آبی با تعدادی از کشورهای آسیای مرکزی و قفقاز و حاشیه خلیج فارس؛ در شرایط معمول نقطه ضعف

ژئوپلیتیک ولی در شرایط تحریم نقطه قوت برای دور زدنشان

موقعیت دریایی: حضور آزادانه در اقصی نقاط جهان با نیروی دریای قوی و کارآمد

موقعیت مرکزی: در گذشته در مسیر جاده ابریشم، هر موقعیت مرکزی، راهبردی هم هست؛ امروزه:

۱. قرار گرفتن بین کشورهای آسیای مرکزی، قفقاز و خلیج فارس

۲. قرار داشتن بین قاره های آسیا و اروپا

۳. برخورداری از کوتاه ترین مسیر برای عبور راه آهن و راه های شوسه راهبردی از شمال به جنوب یعنی از اوراسیا به خلیج فارس و اقیانوس هند

۴. برخورداری از بهترین مسیر عبور لوله های نفت و گاز آسیای مرکزی به اروپا

۵. اتصال آسیای جنوبی و شرقی به اروپا و خلیج فارس توسط راه آهن

موقعیت راهبردی: موقعیتی است که به دارنده در برابر رقیب مزایای قاطع سیاسی، اقتصادی و نظامی می دهد؛

۱. قرار گرفتن در جغرافیا و موقعیت خاص

۲. قرار داشتن در منطقه ای دارای اهمیت و حساسیت جهانی (نیاز غرب به نفت و حفظ امنیت رژیم صهیونیستی و رژیم های وابسته)

۳. داشتن منابع غنی نفت، گاز، مس و اورانیوم

۴. قرار گرفتن در تمام سواحل شمالی خلیج فارس، تنگه هرمز و دریای عمان (اقیانوس هند)

۵. داشتن جزایر مهم دفاعی در مرز جنوبی کشور (برخی مانند لارک و هرمز درون تنگه، برخی مانند تنب بزرگ و کوچک و ابوموسی در دهانه

ورودی خلیج و برخی مانند خارک در نقطه عمیق خلیج)

۳. مساحت: اهمیتش در جغرافیای سیاسی نسبی است و باید با توجه به سایر عناصر لحاظ گردد. دسته بندی پانز:

خیلی عظیم: بیش از ۶ میلیون کیلومتر مربع

عظیم

خیلی بزرگ

بزرگ

متوسط

کوچک

خیلی کوچک

نرده ای: کمتر از ۲۵۰۰۰ کیلومتر مربع

بیشتر کشورها در این دسته ها

جمهوری اسلامی ایران از کشورهای خیلی بزرگ است که از همه همسایگان زمینی اش و از مجموع ۶ کشور بزرگتر اروپای مرکزی و غربی وسیع تر است.

نکته: نفت و رژیم صهیونیستی، پاشنه های آشیل غرب هستند. همچنین توجه به اقتصاد مقاومتی کلید حل مسائل هسته ای است.

نام مبدا	تعداد سؤالات در آزمون های سال های اخیر	ملاحظات
درس های انقلاب اسلامی برای تداوم پایداری اسلامی	.	مهم

پاسخ الف) فائق آمدن بر بعضی ضعف ها در آرمان و رهبری حرکت

هر قدر این دو ویژگی صریح تر و قاطع تر باشند، در پیشبرد انقلاب (جذب خواص و توده ها، بردن آن به سوی پیروزی و تحولات پس از پیروزی) نقش سریع تر و کامل تری در راستای اهداف و آرمان های انقلاب ایفا می کنند همانگونه که رهبری در نشست چهارم اندیشه های راهبردی (درباره آزادی) فرمود: (عاملی که باعث شد بعد از پیروزی انقلاب اسلامی، انقلاب ما به درگیری ها و مراحل خشونت بار انقلاب فرانسه دچار نشود، رهبری امام خمینی (ره) بود) (متاسفانه در انقلاب های دو منطقه شمال آفریقا و خلیج فارس (به جز بحرین که شرایط بهتری داشته) در این دو عامل نقاط ضعف تاثیر گذاری وجود داشت؛

ضعف رهبری ناشی از برخی اعتمادها به ابزارهای رسانه ای نوین مانند اینترنت و شبکه های اجتماعی

شناسایی عناصر و رهبران انقلابی از طریق معضل بالا توسط غرب و دستکاری و مدیریت قضایا در راستای منافع خود

پاسخ ب) تدوین و اجرای قانون اساسی دین مدار

باید بر نقش بنیادی دین در سیاست و مردم سالاری دینی تاکید کند و هرگونه شائبه لیبرالیستی را بزدايد. در صورتی که حکومت های انقلابی به هر دلیل (مثل فشارهای بین المللی) از تدوین و اجرای قانون اساسی جدید مبتنی بر افکار انقلابی دور شوند، به مرور زمان ممکن است دولت های سلطه گر خارجی خواسته های خود را بر آن ها تحمیل کنند اما عکس آن از انحراف نظام جلوگیری می کند.

نهادهای انقلابی تشکیل شده توسط امام:

۱. شورای انقلاب

۲. سپاه پاسداران انقلاب اسلامی

۳. جهاد سازندگی

۱- کدام عامل باعث شد بعد از پیروزی انقلاب اسلامی

انقلاب ما به مراحل خشونت بار انقلاب فرانسه دچار

نشود؟ (تالیفی)

الف) اتحاد مردم

ب) تدوین قانون اساسی

ج) رهبری امام خمینی

د) تشکیل شورای انقلاب

۲- یک قانون اساسی دین مدار باید بر ——— تاکید کند

و هرگونه شائبه ——— را بزدايد. (تالیفی)

الف) مردم سالاری دینی - لیبرالیستی

ب) سکولاریسم - لیبرالیستی

ج) مردم سالاری دینی - سکولاریسمی

د) مردم سالاری دینی - پلورالیسمی

سؤال	۱	۲		
پاسخ	ج	الف		

۴. بسیج مستضعفین

۵. دادگاههای انقلاب

پاسخ رهبری نظام بر مبنای اصل ولایت فقیه می‌تواند با حکم حکومتی به حل و فصل مسائل بپردازد و کشور را از نتایج سوء اختلافات برحذر دارد که نمونه عملی آن در اعلام نظر مقام معظم رهبری در زمان مجلس ششم در مورد اختلاف بر سر قانون مطبوعات دیده شد. مجمع تشخیص مصلحت نظام، حل و فصل اختلافات مجلس شورای اسلامی و شورای نگهبان را در امر قانون گذاری بر عهده دارد.

۳- کدام نهاد به حل و فصل اختلافات مجلس شورای اسلامی و شورای نگهبان در امر قانون گذاری می‌پردازد؟ (تالیفی)

پاسخ مقام معظم رهبری

پاسخ مجمع تشخیص مصلحت نظام

پاسخ مجلس خبرگان رهبری

پاسخ شورای حل اختلاف

پاسخ متحدنشدن با نیروهای داخلی لائیک، سکولار و لیبرال و بی‌اعتمادی به اظهارات یا وعده‌های ارتجاع عرب و سران غربی:

در مورد نیروهای لائیک، سکولار و لیبرال غرب‌گرا (این امر به معنای ایجاد درگیری و آشوب نیست بلکه به معنای عدم اتحاد با این نیروهاست چون در صورت قدرت یافتن به دلیل همسو بودن با بیگانگان زمینه ورود مجددشان را به صحنه سیاسی کشور فراهم می‌کنند.

۴- در رابطه با نیروهای داخلی لائیک و سکولار و لیبرال کدام مورد صحیح است؟ (تالیفی)

پاسخ با بیگانگان همسو هستند.

پاسخ باید وارد درگیری و آشوب با این نیروها شد.

پاسخ باید با این نیروها همسو شد.

پاسخ در صحنه سیاسی کشور حضور فعال دارند.

بخش پنجم: به سوی تمدن نوین اسلامی

نام مبحث	تعداد سؤالات در آزمون‌های سال‌های اخیر	ملاحظات
نظریه پردازی در علوم انسانی-اجتماعی و رفتاری	.	معم

غرب و نظریه پردازی در علوم انسانی-اجتماعی و رفتاری

۱. ورود غربیان به دوره رنسانس

پاسخ با ورود از قرون وسطی به رنسانس، غرب در سراسر زندگی فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی خود به یک دوره کمیت گرایی افراطی وارد گردید. دو انقلاب نیز بر این روند تأثیر داشتند:

انقلاب صنعتی انگلستان

انقلاب فرانسه (۱۷۸۹)

نکته: غرب دو چهره متضاد از خود به نمایش گذاشت:

پیشرفتهایی در علوم به ویژه علوم تجربی و فنی و مهندسی

تکیه به اصالت قدرت در روابط بین المللی با کنار گذاشتن انسانیت و عدالت و رفتن به سوی استعمار و استثمار و یک جانبه گرایی؛ نفع پرستی و خود پرستی تحت عنوان دفاع از منافع ملی تشکیل مجموعه‌ای از نظریه‌های متعارض علوم انسانی-اجتماعی و رفتاری با توجه به مبانی فکری-فلسفی خود؛ بسیاری از مواقع ناتوان در تبیین تحولات جامعه غربی و به کلی ناتوان در تحلیل بسیاری از تحولات کشورهای غیر عربی (به ویژه جوامع اسلامی)

۱- ..... بر ورود غرب به دوره کمیت گرایی افراطی تأثیر داشت. (تالیفی)

پاسخ انقلاب فرانسه

پاسخ انقلاب انگلستان

پاسخ هر دو مورد

پاسخ هیچ کدام

سؤال	۳	۴	۱
پاسخ	ب	الف	ج

مهم ترین این مبانی:

نکته مادی گرایی و اصالت کمیت: مادی گرایی و سکولاریسم مبنای تشکیل نظام های اجتماعی قرار گرفت و غربی ها به جای حل کردن مشکلات ناشی از برخی رفتارهای آباء کلیسا و مسیحیت دستکاری شده، به سمت جهان بینی مادی و ایدئولوژی های منتج از آن رفتند. دکارت در این باره می گوید: «انسان یک ماشین است که با جسم بی جان تفاوتی ندارد، جز اینکه ترکیب آن پیچیده تر است» اساس روش او بر تحقیقات کمی و آماری مبتنی بود؛ به گونه ای که وی در مخالفت با روش های کیفی به نقد آثار ارسطو و مشائیات پرداخت و روششان را مردود دانست.

مشائیان در عالم طبیعت به دو خصوصیت توجه نمودند:

۱) صور جسمیه یا نوعیه؛ جوهر که حقیقت و هویت جسم به آن وابسته است. برخلاف عرض امری کیفی است که با نگرش کمی نمی توان آن را شناخت بلکه درک آن با سیروسولوک عقلی، روحانی و یا عرفانی میسر است.

۲) امتداد و بعد مادی؛ عرض

در رویکرد غربیان اگر گاهی از خدا، اخلاق و سایر موضوعات معنوی سخن به میان آید، مفهوم واقعی آن ها مدنظر نیست، بلکه منظور آنها خدایی است که در امور دخالتی ندارد. همچنین مقصود از اخلاق، مراحل سیروسولوک و مبارزه با هواوهوس نیست بلکه به صورت نسبی و مطابق با منافع مادی و لذا بید بیشتر تعریف می شود (آنانول فرانس محدوده اخلاق را فقط در حفظ بهداشت می داند!)

اومانیسم، اصالت عقل ابزاری و اصالت قدرت

نظریه اصالت عقل ریشه در یونان باستان داشت و در رنسانس اروپا به اوجش رسید طرفدارانش مثل دکارت و ولتر عقل را برای کشف حقیقت کافی می دانستند و معتقد به کفایت آن برای سعادت بشر بودند. در مقابل این عقل ابزاری، عقلانیت اسلامی وجود دارد که با وحی پیوند می یابد.

چهره دیگر مادی گرایی، اصالت قدرت است. وقتی همگان فقط به منافع شخصی خود می اندیشند، برای امکان زندگی و ثبات باید غلبه صورت بگیرد و برای تداوم ثبات و سلطه جهانی قدرت مهم است. استفاده پیاپی غربیان از واژگانی مانند حقوق بشر عوام فریبی است؛ زیر نمودی در مبانی فکری-فلسفی و رفتارهای سیاسی و داخلی شان ندارد.

نکته چهره های متفاوت مادی گرایی:

۱. فرد گرایی

۲. لیبرالیسم

۲- مبانی فکری-فلسفی نظریه های غربی، (تالیفی)

نکته مادی گرایی - سکولاریسم

نکته خدا گرایی - لیبرالیسم

نکته عقل ابزاری - اومانیسم

نکته مادی گرایی - سوسیالیسم

۳- مبنای تشکیل نظام های غربی کنونی، (تالیفی)

نکته نازیسم

نکته لیبرالیسم

نکته فرد گرایی

نکته سوسیالیسم

سؤال	۲	۲		
پاسخ	الف	ب		

۳. سرمایه‌داری

۴. سوسیالیسم

۵. نازیسم

لیبرالیسم به دلیل شرایط تاریخی قرون وسطی تا حدود زیادی اولویت یافت و همراه با فردگرایی طرفداران بیشتری جذب نمود و مبنای تشکیل نظام‌های سیاسی غربی کنونی شد. در غرب معاصر نظام سیاسی دموکراسی و نظام اقتصادی سرمایه‌داری دو روی یک سکه اند. نظریه‌های پدیده انقلاب:

نظریه جامعه‌شناختی کارکردگرا ساختاری از چارلمرز جانسون

نظریه‌های روان‌شناختی منحنی جی (جیمز دیویس) و محرومیت نسبی (تد رابرت گر)

نظریه‌های سیاسی بسیج منابع (چارلز تیلی) و توسعه نامتوازن (ساموئل هانتینگتون)

نظریه‌های اقتصادی مارکسی و مارکسیستی

بنیان‌های اندیشه‌ای اسلام در مقابل غرب

در اندیشه اسلامی خداگرایی در مرکز توجه قرار می‌گیرد که زمینه فرهنگ، سیاست، اقتصاد نظریه‌های علوم انسانی و ... را نشان می‌دهد. انقلاب اسلامی با معرفی یک هستی‌شناسی منطقی، واقعی و مبتنی بر فطرت بشر روزه‌های امید را به روی عموم مردم (از نخبگان تا توده‌ها) گشوده است. در این هستی‌شناسی در زمان غیبت امام عصر (ع) اداره و تدبیر امور مسلمانان و دولت اسلامی به ولایت امر (ولی فقیه جامع‌الشرایط) واگذار می‌گردد و او نیز می‌باید این وظیفه را بر پایه مبانی اسلامی انجام دهد. در اندیشه اسلامی برخلاف اندیشه غربی، منافع همگان به جای منافع شخصی مورد توجه است و هدف هرگز وسیله را توجیه نمی‌کند.

تعارض اندیشه اسلامی با اومانیسم، اصالت عقل ابزاری و اصالت قدرت در اندیشه غربی **پاسخ** در اندیشه اسلامی برخلاف اندیشه غربی انسان موجودی دوبعدی و دارای نیازهای مادی و معنوی است. او استعدادهای فطری و ذاتی خاص دارد و ذاتا خداگراست. حال اگر انسان را تک‌بعدی و فقط دارای نیازهای مادی بدانیم، همه موارد دیگری که مربوط به انسان است، مادی خواهد شد؛ تا جایی که حتی عقل بشری به موجودی برای کسب منافع شخصی و مادی تبدیل می‌شود که به آن عقل ابزاری می‌گویند. وضعیت گرگ‌گونگی انسان‌ها (طبق گفته هابز) خود را در قالب دولت‌ها به محیط بین‌المللی نیز تحمیل می‌کند که در آن فقط زور حرف آخر را می‌زند. اندیشه غربی دو نتیجه مهم و ویرانگر در پی داشته است: انحراف‌های بنیادی در اندیشه‌های بشری؛ ادعای دروغین دفاع از آزادی و حقوق بشر و جذب بسیاری از توده‌ها و خواص سطحی‌نگر

دوره‌های استعمار و آثار مخرب به ملل جهان (در آسیا، آفریقا و آمریکای لاتین) و محرومیت و چپاولشان

۴- عوام فریبی غربیان در استفاده از واژه "حقوق بشر" کجا آشکار می‌شود؟ (۵/۵)

پاسخ زمانی که می‌بینیم نمودی در مبانی فکری، فلسفی و رفتارهای سیاسی و داخلی‌شان ندارد.

پاسخ زمانی که متوجه می‌شویم مقصود آنها از اخلاق به صورت نسبی و مطابق با منافعشان تعریف می‌شود.

پاسخ هنگامی که غربیان با تکیه بر اصالت قدرت در روابط بین‌المللی رفتار می‌کنند.

پاسخ آن جا که دکارت بیان می‌کند که انسان یک ماشین است که با جسم بی‌جان تفاوتی ندارد.

سؤال	۴			
پاسخ	الف			

- ۵- راه چاره را در بازگشت به خویشتن می‌دانستند و در نهایت انقلاب اسلامی با وقوع خود- را برگزید. (تالیفی)
- ۱۱۱ نوگرایان اسلامی- بازگشت به خویشتن
- ۱۱۲ تجددگرایان- بازگشت به خویشتن
- ۱۱۳ نوگرایان اسلامی- غربی شدن از فرق سر تا نوک پا
- ۱۱۴ تجددگرایان- غربی شدن از فرق سر تا نوک پا

علل مرتبط با سلطه نظریه‌های غربی

نوگرایان اسلامی مانند سید جمال و محمد عبده برای برون‌رفت از عقب‌ماندگی راه چاره را در بازگشت به خویشتن و بهره‌گیری از درون‌مایه‌های خودی دانستند اما همزمان پس از آن متأسفانه گروهی با عنوان تجددگرایان راه «غربی شدن از فرق سر تا ناخن پا» را برگزیدند (مشروطه و ملی شدن نفت) جامعه ایرانی در نهایت با وقوع انقلاب اسلامی بازگشت به خویشتن را برگزید.

نام مبحث	تعداد سوالات در آزمون‌های سال‌های اخیر	ملاحظات
بهران‌ها و پالاش‌های کنونی تمدن غربی	.	معم

الف) بحران‌های فکری- فلسفی

تمدن غربی بخش مهمی از ماهیت و واقعیت وجودی انسان یعنی جنبه‌های معنوی او را نادیده می‌گیرد و بر بنیادهای سست تکیه می‌کند. بدین ترتیب تمدن غربی (مدرنیته) با سوءکارکردهایش در دهه‌ها و سال‌های گذشته به آرامی در بحران‌های فکری، اقتصادی و سیاسی فرو رفت و بخشی از خواص معتقد خود را از دست داد و به شدت آسیب‌پذیر گردید. مشکلات ریشه‌ای این تمدن، تحولات جدید دنیای معاصر مانند چالشگران فکری قدرتمند (مثل اندیشه اسلامی ناشی از پیروزی انقلاب اسلامی ایران) و توسعه ابزارهای رسانه‌ای (جهانی شدن) باعث تشدید بحران‌های فکری در غرب شده است.

پست‌مدرنیسم انتقاد به مدرنیسم است و تقریباً اندیشه‌ای واحد و آرمانی دارای سر و ته نیست و منادیان آن در غرب همچنان گرفتار غرب‌گرایی هستند. گرایش بسیاری از جوانان غربی به اسلام در زمان کنونی ناشی از این اختلال در تفکر و فلسفه غربی و شرمندگی بودن خواص غربی از این همه رسوایی و سوءکارکرد است.

رویکرد غرب به مسئله گرایش اروپاییان به اسلام:

۱. تشکیل گروه‌های تکفیری مانند داعش برای ترسیم چهره خشن و ناپسند از اسلام

۲. ایستادگی مقابل امواج جهانی و منطقه‌ای انقلاب اسلامی

ب) بحران‌های فرهنگی- اجتماعی

۱. لیبرالیسم (آزادی‌گرایی) موجب از هم گسیختگی اجتماعی، فروپاشی نظام خانواده و پدید آمدن بیماری‌های مانند اینز شده است. برخلاف غرب، در اسلام خانواده بر حسب فطرت بشر جایگاه ارزشمندی دارد؛ چنانکه قرآن کریم آن را وسیله ارتباط صحیح میان زن و مرد از طریق ازدواج قرار داده است. غرب با تضعیف خانواده و جایگاه زن، خانواده را که باید به فرموده قرآن کریم محل آسایش و آرامش زن و مرد باشد، به مکانی سرد و بی‌روح تبدیل نموده است. از سوی دیگر از

- ۱- تمدن غربی- که بخش مهمی از واقعیت وجودی انسان است را نادیده می‌گیرد. (تالیفی)
- ۱۱۱ بعد جسمانی
- ۱۱۲ بعد معنوی
- ۱۱۳ بعد فردی
- ۱۱۴ بعد اجتماعی

- ۲- رویکرد غرب به مسئله گرایش اروپاییان به اسلام. (تالیفی)
- ۱۱۱ تضعیف جایگاه خانواده و جایگاه زن
- ۱۱۲ گرایش به پست مدرنیسم
- ۱۱۳ توسعه ابزارهای رسانه برای جهانی شدن
- ۱۱۴ تشکیل گروه‌های تکفیری مانند داعش

- ۳- استقرار ..... باعث رواج تبعیض و بی‌عدالتی و افزایش جرم و جنایت در جهان غرب شده است. (تالیفی)
- ۱۱۱ سکولاریسم
- ۱۱۲ لیبرالیسم
- ۱۱۳ اومانیسم
- ۱۱۴ نازیسم

سؤال	۵	۱	۲	۳
پاسخ	الف	ب	د	ب

زمان انقلاب صنعتی و اختراع ماشین بخار در ۱۷۱۲ سرمایه‌داری و صاحبان بنگاه‌های تولیدی برای تامین نیروی کار ارزان به فکر جذب زنان در بازار کار و استثمار آنان افتادند.

۲. استقرار لیبرالیسم در غرب و رواج تبعیض و بی‌عدالتی ناشی از تفکرات آن باعث افزایش و گسترش جرم و جنایت در جوامع غربی شده است.
۳. بحران‌های معنویت و هویت، چالش‌های اساسی دیگری است که گریبان غرب را گرفته است و باعث رواج احساس پوچی و ناامیدی، گسترش گرایش به مواد مخدر و افزایش خودکشی شده است. برخی از نویسندگان یکی از علل اساسی مشکلات جامعه غربی را فقر اخلاقی دانسته اند؛ منظور از فقر اخلاقی، محرومیت از داشتن سرپرستان مهربان، توانا و مسئولیت‌پذیر است که بتوانند خوب و بد را به نوجوانان و جوانان آموزش بدهند (ج) مشکلات و بحران‌های اقتصادی

مبانی فکری از قبیل مادی‌گرایی، اومانیزم، فردگرایی و لیبرالیسم نوعی از نظام اقتصادی را تحمیل نموده است که تنها به سود صاحبان سرمایه و بنگاه‌های بزرگ اقتصادی می‌انديشد؛ به گونه‌ای که در موارد بسیاری جنگ و صلح دولت‌های غربی رنگ منافع استعماری اقتصادی به خود می‌گیرد. امروزه علاوه بر این بروز این رفتارها ضد ملت‌های مختلف، نموده‌های عینی بی‌عدالتی اقتصادی این نظام‌ها را در داخل جوامعشان نیز می‌بینیم. آمریکا و سایر کشورهای عمده غربی هریک با چندین تریلیارد دلار بدهی در مرکز شرایط بحران اقتصادی قرار دارند دلایل این بحران:

۱. شرکت در جنگ‌های بی‌حاصل

۲. افزایش شدید بهای انرژی

۳. گسترش استقلال طلبی در جهان

۴. سوءمدیریت اقتصادی و مالی

د) چالش‌ها و مسائل سیاسی

توسعه سیاسی از نظر مبانی فکری و فلسفی غربی، به اصالت کمیت و مادی‌گرایی، اومانیزم، لیبرالیسم و فردگرایی می‌رسد که نوع امروزی آن در شکل دموکراسی‌های غربی ظاهر شده است. برخی مانند هابرماس آن را دارای اشکال دانسته و برای اصلاح آن تلاش نموده‌اند و برخی نیز آن را بسیار نارسا و نامناسب شمرده و خواستار دوری جامعه غربی از آن شده‌اند البته برخی نیز مانند ساموئل هانتینگتون و فرانسیس فوکویا به تمجید از این مفهوم پرداخته اند. هانتینگتون در نوشته‌های خود توسعه را امری جهانی و گریزناپذیر می‌داند که با سکولاریسم فرهنگی و تمایز ساختاری همراه است. نظام‌های سیاسی غربی در ظاهر نقش اصلی و کلیدی را در صحنه سیاسی به احزاب سیاسی می‌دهند، در برگزیدن دولتمردان به آرای عمومی تکیه می‌کنند و از مجالسی برخوردارند که در آن‌ها به تدوین قوانین موضوعه پرداخته می‌شود تا امور مردم و کشور سامان یابد ولی در عمل به سلطه زرمردان و زورمداران و استعمار طولانی مدت ملل محروم در صحنه بین‌المللی می‌انجامد؛ در واقع منافع قدرتمندان سیاسی جایگزین منافع ملی شده است. معتقدان به نظام‌های سیاسی غربی می‌گویند خود آزادی هدف است؛ در حالی که به گفته شهید آیت‌الله سید محمدباقر صدر، آزادی ظرف است و به منظور نیاز دارد و نمی‌تواند هدف باشد، بلکه وسیله‌ای است برای دستیابی به ارزش‌ها و اهداف دیگر.

کاهش اعتماد عمومی به دولت

دلایل و نشانه‌ها:

بی‌اعتمادی به دولت، پدیده‌ای رایج به لحاظ تاریخی، عنصر محوری، پیوسته و متمایز در سنت سیاسی آمریکا (ساموئل هانتینگتون)

هزینه کردن ناکارآمد و هدر دادن پول

قدرت بیش از اندازه صاحبان منافع خاص

بی‌بهرگی سیاستمداران از شرافت اخلاقی کافی

روند رو به کاهش شرکت افراد در انتخابات

روی آوردن به اصول غیر اخلاقی از سوی حاکمان؛ بی‌صدافتی، ریاکاری، فساد و تبعیض ناشی از نگرش اومانیستی

بازی با افکار عمومی از طریق سرمایه‌سالاری و نقش بنگاه‌های بزرگ اقتصادی در پشت صحنه تصمیمات سیاسی و انتخاب دولتمردان

گمراه نمودن مردم با شگردهای رسانه‌ای و تبلیغاتی و تبدیل انسان‌ها به افرادی مصرف‌گرا و خودخواه؛ الکسی دوتوگویل گفته است کشوری را نمی‌شناسد که در آن به اندازه آمریکا استقلال فکر و بحث تا این اندازه اندک باشد.

مشکلات و بحران‌های فکری-فلسفی، فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی در غرب تاکنون نتایج زیر را که در حال اوج‌گیری هستند به بار آورده است:

کاهش قدرت مانور جهانی غرب

ناتوانی غرب در حل چالش‌ها و مشکلات جدید در داخل و محیط بین‌الملل

از دست رفتن اعتماد به نفس در غرب و شکسته شدن هیمنه غرب در اذهان جهانیان

دشمن‌تراشی‌های مصنوعی بین‌المللی از سوی دولت‌های غربی به منظور حفظ وحدت و هویت و ماهیت غربی و اجازه ندادن به هریک از این کشورها برای دور شدن از این هویت و ماهیت

تشدید روند چندقطبی شدن نظام جهانی

آمادگی و اجبار غرب برای دادن امتیازات بزرگ به دشمنان به منظور تضمین موجودیت خود

افزایش احتمال فروپاشی برخی ساختارهای غربی مثل اتحادیه اروپایی (خروج انگلیس)

ملاحظات	تعداد سؤالات در آزمون‌های سال‌های اخیر	نوع مبحث
فیلی مهم	۱	فرصت‌ها و امکانات در مسیر تشکیل تمدن نوین اسلامی

۱- دو نیروی پیش برنده دنیای جدید به سوی «تمدن

نوین اسلامی» عبارتند از: (تالیفی)

۱- نبرد تمدن‌ها-جامعیت آرمان‌های انقلابی

۲- همزیستی تمدن‌ها-تنوع آرمان‌های انقلابی

۳- رویارویی تمدن‌های غربی و اسلامی-گسترش

آرمان‌های انقلابی

۴- نقاط ضعف تمدن غربی-جامعیت آرمانی انقلاب

اسلامی

پیش از ظهور اسلام، چراغ علم و دانش در غرب قدیم خاموش بود. از زمان رنسانس در غرب تلاش‌هایی برای توسعه آغاز شد. با ظهور و پیروزی انقلاب اسلامی و بازتاب آرمان‌های جهان‌شمول و جامعش، نقطه‌های امید برای شکوفایی تمدن نوین اسلامی در دنیای تسخیرشده و میوه‌ت از آثار تمدن مادی‌گرای غربی زنده گشت.

سؤال	۱
پاسخ	

خلاصه کتاب

پیامدهای داخلی و بین‌المللی، آینده و تهران نوین اسلامی در پی وقوع و پیروزی انقلاب اسلامی ۱. عواملی مانند آرمان‌خواهی و آرمان‌های انقلاب اسلامی با ویژگی‌هایی مانند اصالت، درون‌زایی و جامعیت، رهبری حضرت امام (ره)، روحانیون انقلابی و مسجد نقش پررنگ داشته‌اند؛ به ویژه در بسیج و به صحنه آوردن خواص انقلابی و توده‌های مسلمانان و معتقد. عوامل جامعه‌شناختی، روان‌شناختی، سیاسی و اقتصادی نقش اصلی را نداشته‌اند.

۲. انقلاب اسلامی با وجود عمر نسبتاً کم خود نسبت به سایر انقلاب‌های معاصر، تأثیرات داخلی منطقه‌ای و بین‌المللی عمده‌ای را از خود برجای نهاده است. این اثربخشی به‌رغم مقابله شدید دشمنان با انقلاب اسلامی و توطئه‌های زنجیرهای آنها از جمله حملات رسانه‌ای، تحریم‌های اقتصادی و ایجاد گروه‌های تکفیری همچنان ادامه دارد. همچنین نظام استکباری در مقابله با انقلاب اسلامی نه تنها در سالیان پس از انقلاب موفقیت در خوری به دست نیاورده بلکه با گذشت زمان به ویژه در منطقه‌ای قدرتش به ضعف گراید تا جایی که امروزه آینده خوبی برای ادامه منافع خود نمی‌بیند. در بعد داخلی در زمینه‌های مختلف علمی-فناوری، صنعتی، سیاسی (مردم‌سالاری دینی)، اقتصادی (با توجه به شاخص ضریب جینی، سطح زندگی مردم، درآمد سرانه، رتبه جهانی کشور در اقتصاد و...)، بهداشتی و پزشکی (افزایش متوسط عمر، درمان انواع بیماری‌ها در داخل و...)، دفاعی و امنیتی (خودکفایی نظامی و تولید انواع تسلیحات پیشرفته) و شاخص‌های توسعه انسانی و مانند آن در سال‌های پس از پیروزی انقلاب تاکنون، میزان پیشرفت کشور بسیار خوب و در خیلی از موارد غرور‌آفرین بوده است؛ به گونه‌ای که دیگر نمی‌توان کشورمان را در زمره کشورهای عقب‌مانده به‌شمار آورد. در این زمینه سازمان ملل در ۱۳۹۷ اعلام داشت که در چهل سال گذشته در میان ۱۷۰ کشور جهان هیچ کشوری به اندازه ایران به توسعه و پیشرفت دست نیافته است. در بعد بین‌المللی نیز تأثیرات انقلاب بر مسائل و مناطق مختلف بسیار وسیع بوده است.

۳. برای دستیابی به آینده مطلوب انقلاب اسلامی باید به موارد زیر توجه کنیم:

توجه ویژه به عناصر قدرت انقلاب و نظام اسلامی از جمله عناصر ارزشی و عناصر جغرافیای سیاسی و ژئوپلیتیک، تقویت این عناصر و بهره‌گیری به موقع از آنها

رعایت دقت کافی در ورود خواص به درون نظام براساس ارزش‌های دینی، اصول قانون اساسی و رهنمودهای حضرت امام (ره) و رهبر معظم انقلاب

تاکید بسیار بر اجرای سیاست‌های اقتصاد مقاومتی به منظور حل معضلات اقتصادی و بیکاری و همچنین برای مقابله با تحریم‌های آمریکا

شناخت آسیب‌های احتمالی بیداری اسلامی در منطقه و جهان و حل این آسیب‌ها

توجه به فرصت‌ها و امکانات دوره معاصر در مسیر ظهور تمدن نوین اسلامی